

ลักษณะการก่อกำเนิดกลุ่มผู้ไกร-รังษี

กลุ่มทางการเมืองในระบบเทศบาล นับได้ว่ามีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความสำคัญของการมีพรรคการเมืองในระบบรัฐสภา ทั้งนี้เพราะแท้ที่จริงแล้ว กลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นในระบบเทศบาลนั้น ได้แสดงบทบาททางการเมือง หน้าที่ที่คล้ายคลึงกับพรรคการเมืองนั่นเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บทบาทและหน้าที่ในการเลือกสรรบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของกลุ่มตน เพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นตัวแทนของประชาชนในสภาเทศบาล ในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติ หรือนำเสนอความต้องการของประชาชนเข้าสู่สภา และจัดตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นในนามคณะเทศมนตรี เพื่อบริหารกิจการของเทศบาลตอบสนองความต้องการของประชาชน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 จะมิได้ระบุเอาไว้อย่างชัดเจนแน่นอนว่า ผู้ที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล จำเป็นจะต้องสังกัดกลุ่มทางการเมืองใดใด หรือระบุว่า กลุ่มทางการเมืองจะต้องส่งบุคคลลงสมัครรับการเลือกตั้งเป็นจำนวนมากน้อยเพียงใด เหมือนกับในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็ตาม แต่การใช้กลุ่มทางการเมืองเป็นองค์การในการเลือกสรรบุคคลนั้น เป็นการแสดงให้เห็นว่ามีการรวบรวมความคิดเห็น และความรู้สึกของส่วนรวม มีการกำหนดนโยบายซึ่งลักษณะดังกล่าวในบุคคลแต่ละรายที่แยกกันย่อมยากที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานได้¹ นอกจากนี้การอาศัยบุคคลลักษณะของผู้สมัครเป็นรายบุคคล ย่อมขาดความแน่นอนและไม่เป็นหลักประกันที่ดีพอ² การใช้กลุ่มทางการเมืองดำเนินงานแบบเดียวกับพรรคการเมืองย่อมให้หลักประกันที่ดีกว่า ดังนั้นการมีกลุ่มทางการเมืองย่อมทำให้ระบบเทศบาลได้รับการพัฒนาตนเอง ให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานแห่งการเรี่ยไร ความเข้าใจต่อระบบรัฐสภา อันเป็นรูปแบบที่ใช้กันอยู่ในการเมืองระดับชาติได้เป็นอย่างดี

¹ R.M. Jackson, The Machinery of Local Government, Chapter 4.

² Ibid.

เทศบาลเมืองอุทัยธานี นับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อ 28 กรกฎาคม 2528 เป็นต้นมา กลุ่มทางการเมืองที่มีบทบาทในทางการเมืองโดดเด่นมากที่สุด ก็คือ กลุ่ม วุฒิไกร-รังษี นั้นเอง ภายหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าว สมาชิกสภาเทศบาลที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งมีได้จำนวน 18 ท่านนั้น ล้วนแล้วแต่เป็นสมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ทั้งสิ้น และนับได้ว่าเป็นครั้งแรกของสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานีที่มีสมาชิกสภาเทศบาลมาจากกลุ่มทางการเมืองเดียวกันทั้งหมด ประเด็นที่น่าสนใจ ก็คือ หากพิจารณาในส่วน ของสภาเทศบาล เท่ากับว่าไม่มีสมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นฝ่ายค้านแต่อย่างใด เพราะต่างก็เป็น สมาชิกของกลุ่มทางการเมืองเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และการบริหารงาน ของฝ่ายบริหารหรือคณะเทศมนตรีย่อมประสบแต่ความราบรื่น เพราะสามารถกลมคะแนนเสียงใน สภาเทศบาล ไว้ได้ทั้งหมดนั่นเอง อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์กลับมิได้เป็นเช่นนั้นทั้งหมด เพราะ ปรากฏว่า เกิดปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งขึ้นภายในกลุ่ม และนำไปสู่การแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็นกลุ่มย่อยภายในกลุ่มใหญ่ คณะแนนเสียงในสภาเทศบาลจึงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลง เกิดมีฝ่ายค้าน ขึ้นในสภาเทศบาล ความขัดแย้งดังกล่าว ได้ขยายตัวลุกลามจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประ ชาชนโดยทั่วไป และผลสุดท้ายนำไปสู่ความแตกแยกของกลุ่ม

ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี เป็นรากเหง้าของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตามมาอีกมากมาย เป็นต้นว่า ปัญหาของความแตกแยกของกลุ่ม ปัญหาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการ บริหารงานของเทศบาล ปัญหาในส่วนของประชาชนเกี่ยวกับความศรัทธา เลื่อมใสของรูปแบบการ ปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล เป็นต้น ประเด็นที่น่าสนใจจึงอยู่ที่ความขัดแย้งภายในกลุ่ม ซึ่งความ ขัดแย้งดังกล่าวเกิดขึ้นก็ด้วยการมีบุคคลในกลุ่ม เป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่ม บุคคลนั่นเอง ดังนั้นหากจะพิจารณาถึงสภาพปัญหาของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น จึงจำเป็นจะต้อง วิเคราะห์ถึงลักษณะของการรวมตัวกันของบุคคล หรือสมาชิกภายในกลุ่มเป็นประการสำคัญซึ่งลักษณะ ของการรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มนั้นย่อมมีปัจจัยหลาย ๆ ประการ ที่อาจนำไปอธิบายสภาพปัญหาความ ขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี

ในการศึกษาถึงลักษณะของการรวมตัวกันขึ้นเป็น กลุ่มวุฒิไกร-รังษี นั้น ผู้วิจัยจะได้ กล่าวถึง ภูมิหลังของสมาชิกกลุ่ม บทบาทของสมาชิกภายในกลุ่ม ลักษณะการรวมตัวของสมาชิก ตลอดจนลักษณะของความสัมพันธ์ของสมาชิก และจะวิเคราะห์ให้เห็นถึงจุดอ่อน จุดแข็งของการ รวมตัวกันในลักษณะนี้ เมื่อพิจารณาตามกรอบทฤษฎีที่กำหนดเอาไว้

บทหลังของสมาชิกกลุ่มวุฒิปกร-รังษี

สมาชิกทั้ง 18 ท่าน ของกลุ่มวุฒิปกร-รังษีที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 นั้น มีดังต่อไปนี้ คือ³

1. นายวุฒิปกร เหลืองบริบูรณ์ (ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว) เกิดเมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2491 จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนอู่ทองวิเวก และจบชั้นมัธยมปีที่ 8 จากโรงเรียนอำนวยการศิลปพระนคร เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วกลับมาดำเนินกิจการค้าของตนเอง โดยมีกิจการที่ค่อนข้างกว้างขวาง เป็นต้นว่า โรงไม้หิน ทำอุตสาหกรรม รับเหมาก่อสร้าง ถมดิน ทำถนน กิจการโรงพิมพ์ และยังเป็นตัวแทนจำหน่ายหนังสือพิมพ์ทุกชนิด นอกจากนี้ยังมีอาชีพเป็นนักข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐอีกด้วย ในด้านสังคม เป็นสมาชิกกลุ่มเสกสรร สมาชิกกลุ่มรวมมิตร ตำแหน่งในทางการเมือง เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดเขตอำเภอเมือง ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2519 และได้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาจังหวัด จากนั้นได้ลงสมัครเข้ารับ การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2523 เป็นหัวหน้ากลุ่มเสียงใหม่ ได้รับการเลือกตั้งแต่ไม่ได้เป็นฝ่ายบริหาร เพราะกลุ่มเสียงใหม่มีสมาชิกได้รับเลือกตั้งเพียง 6 ท่าน อย่างไรก็ตาม ต่อมาเมื่อวันที่ 25 มกราคม 2528 ภายหลังสภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2528 จึงได้รับการแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งนายกเทศมนตรี เป็นสมัยแรก ระหว่างวันที่ 25 มกราคม ถึงวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 การลงสมัครเข้ารับ การเลือกตั้งในครั้งนี้ มีฐานะเป็นหัวหน้ากลุ่มวุฒิปกร-รังษี

2. นายเฉลิมชัย พัฒนาการณ์ เกิดเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2497 ปัจจุบันมีอายุ 36 ปี จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอู่ทองวิเวก และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนอำนวยการศิลปพระนคร และสำเร็จการศึกษานิติศาสตร์บัณฑิต จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีอาชีพเป็นทนายความ นอกจากการประกอบอาชีพส่วนตัวแล้ว ยังเป็นกรรมการประชาสัมพันธ์ของหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี อีกด้วย ตำแหน่งทางการเมือง เคยได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ระหว่าง พ.ศ. 2523-2528 มีบทบาทในฝ่ายค้านร่วมกับนายวุฒิปกรมาโดยตลอด และเมื่อสมัยที่นายวุฒิปกรฯ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี ก็ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่ง รองประธานสภาเทศบาล และกรรมการคลังของสภาเทศบาล

³"เอกสารเผยแพร่ในการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 ของกลุ่มวุฒิปกร-รังษี" และการสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาลเป็นรายบุคคล.

3. นายวิเชียร วิทยการเวช เกิดเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2497 ปัจจุบันมีอายุ 36 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอภัยทวีเขต และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนอำนวยการศิลป์พระนคร และสำเร็จการศึกษาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปัจจุบันเป็นผู้จัดการกิจการโรงสีข้าว นอกจากนี้ยังเป็นประธานอนุกรรมการฝ่ายอุตสาหกรรม หอการค้าจังหวัดอุทัยธานี ในทางการเมืองนั้น เป็นอีกท่านหนึ่งที่ มีบทบาทในฝ่ายด้านร่วมกับนายวุฒิไกรฯ ในสภาเทศบาลระหว่างปี พ.ศ. 2523-2528

4. นายศุภชัย เรืองมงคล เกิดเมื่อ พ.ศ. 2480 ปัจจุบันมีอายุ 53 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอภัยทวีเขต ปัจจุบันมีอาชีพรับเหมาก่อสร้างและทำธุรกิจจัดสรรที่ดินบ้านเช่า เป็นสมาชิกกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มหนึ่งที่มีชื่อว่า กลุ่มบ้านเหนือ การลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งครั้งแรกเป็นครั้งแรก

5. นายลำเริง จรบบุรี เกิดเมื่อ พ.ศ. 2472 ปัจจุบันมีอายุ 61 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดอมฤตวารี เคยดำรงกิจการโรงสีข้าว แต่ปัจจุบันมิได้ประกอบอาชีพส่วนตัว เป็นคนดีที่เป็นที่รู้จักและมีความกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในละแวกใกล้เคียงกับบ้านของตน มักเป็นบุคคลที่ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ชาวบ้านได้ดี ในทางการเมือง เคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อ พ.ศ. 2523 สังกัดกลุ่มสมุท้อาจ แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง

6. พ.ต.อ. (พิเศษ) ผ่อง ปิ่นสุข เกิดเมื่อ พ.ศ. 2466 ปัจจุบันมีอายุ 68 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนปทุมโรจนราษฎร์บำรุง และสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจึงเข้ารับราชการตำรวจ ก่อนหน้าที่ จะเกษียณอายุราชการในตำแหน่ง รองผู้บังคับการ บก. 8 จังหวัดพิษณุโลก เคยดำรงตำแหน่งผู้กำกับการตำรวจภูธรจังหวัดอุทัยธานี ระหว่าง พ.ศ. 2520-2521 การลงสมัครครั้งนี้เป็นครั้งแรก

7. นายนรินทร์ วัฒนภาส เกิดเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2498 ปัจจุบันมีอายุ 35 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนอภัยทวีเขต และจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนอำนวยการศิลป์พระนคร ปัจจุบันเป็นผู้จัดการโรงสีข้าว ด้านสังคมเคยเป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี เป็นสมาชิกกลุ่มรวมมิตร และกลุ่มบ้านเหนือ การลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นสมัยแรก

8. จ.ส.ต. นัด อินทสิงห์ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2475 ปัจจุบันมีอายุ 59 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนวัดพระยาง อ.มโนรมย์ จ.ชัยนาท และสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนพลตำรวจภูธร จังหวัดพิษณุโลก จากนั้นเข้ารับราชการเป็นตำรวจเป็นเวลาประมาณ 13 ปี จึงลาออกจากราชการ มาประกอบอาชีพค้าขายส่วนตัว ในทางการเมือง เคยได้รับ

การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ระหว่าง พ.ศ. 2517-2523 สำหรับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2523 ลงสมัครในนามทีมพัฒนา แต่ไม่ได้รับเลือกตั้ง

9. นายวิเชียร สุระดม เกิดเมื่อ พ.ศ. 2469 ปัจจุบันมีอายุ 64 ปี สำเร็จการศึกษาระดับพิเศษมูล (พ) และเข้ารับราชการเป็นครูสอนในจังหวัดอุทัยธานีมาโดยตลอด และลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นครั้งแรกเช่นกัน

10. นายสุวัฒน์ ตันตวิมงคล เกิดเมื่อ พ.ศ. 2484 ปัจจุบันมีอายุ 50 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุทัยวิทยาลัย ปัจจุบันมีกิจการค้าขายส่วนตัว เป็นสมาชิกของกลุ่มเสกสรร กลุ่มรวมมิตร และกรรมการของสมาคมพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี ในทางการเมืองเขาลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นสมัยแรก

11. นายถวัลย์ วัฒนโฆส เกิดเมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2462 ปัจจุบันมีอายุ 67 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประกอบอาชีพค้าขาย ในทางการเมืองเคยดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการสุขาภิบาลหนองฉาง อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานีเป็นระยะเวลาเกินกว่า 10 ปี และเคยดำรงตำแหน่งประธานสภาจังหวัดอุทัยธานีหลายสมัย การลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อ พ.ศ. 2523 สังกัดกลุ่มเสียงใหม่หั้น เข้าไปมีบทบาทในฐานะฝ่ายค้านอีกท่านหนึ่ง

12. นายจำรัส อินอ่อน เกิดเมื่อ พ.ศ. 2466 ปัจจุบันมีอายุ 67 ปี สำเร็จการศึกษาระดับพิเศษมูล เข้ารับราชการเป็นครู แต่ภายหลังได้ลาออกจากราชการ ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อ พ.ศ. 2523 สังกัดกลุ่มสมุ่ห่อจ และได้รับการเลือกตั้ง เป็นบุคคลหนึ่งที่มีบทบาทในการล้มร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2528 เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรีรักษาการระหว่างวันที่ 25 มกราคม - 28 กรกฎาคม 2528

13. นายจำรัส บางสมบูรณ์ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2464 ปัจจุบันมีอายุ 69 ปี จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุทัยวิทยวิเวท และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากโรงเรียนพลศึกษาจากกลาง จากนั้นเข้ารับราชการเป็นครู ตำแหน่งในทางการเมืองเคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ระหว่าง พ.ศ. 2523 - 2528 สังกัดกลุ่มสมุ่ห่อจ และเป็นอีกท่านหนึ่งที่มีบทบาทในการล้มร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2528 เคยดำรงตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาลเมื่อ พ.ศ. 2527 และดำรงตำแหน่งเทศมนตรีรักษาการระหว่างวันที่ 25 มกราคม - 28 กรกฎาคม 2528

14. นายณรงค์ ด่านพานิช เกิดเมื่อ พ.ศ. 2489 ปัจจุบันมีอายุ 44 ปี สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอุทัยวิทยวิเวท ปัจจุบันเป็นผู้จัดการห้างหุ้นส่วนจำกัด ซึ่งมีกิจการค้าประเภทพืชไร่ เป็นกรรมการหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี สมาชิกกลุ่มบ้านเหนือ และกลุ่มเสกสรร

ในทางการเมืองเคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมื่อ พ.ศ. 2523 ในนามกลุ่มเสียงใหม่ แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง

15. นายเกษม แผ้วพัฒนากุล เกิดเมื่อวันที่ 25 สิงหาคม 2490 ปัจจุบันมีอายุ 43 ปี สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนอุทัยวิทยเวท ควบคุมกิจการค้าข้าว เป็นสมาชิกกลุ่มบ้านเหนือ และกลุ่มเสกสรร และเป็นนายทะเบียนหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี การลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลครั้งนี้เป็นครั้งแรก

16. นายประพจน์ พัวพัฒนากุล เกิดเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2471 (ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว) จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย มีอาชีพค้าขาย ตำแหน่งทางการเมืองก่อนหน้านั้น เคยได้รับการแต่งตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อ พ.ศ. 2505 ต่อมาปลายปี พ.ศ. 2506 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และเป็นรองประธานสภาฯ จนครบสมัยในปี พ.ศ. 2510 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล ในสมัยนี้ได้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรีระหว่าง พ.ศ. 2511 - 2512 และได้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีถึงสองสมัยด้วยกัน คือระหว่างปี พ.ศ. 2512 - 2515 และระหว่างปี พ.ศ. 2515 - 2517 ต่อมาในการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2523 ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และมีบทบาทในฐานะเป็นฝ่ายค้านร่วมกับนายวุฒิไกรฯ

17. นายจำนง บางสมบูรณ์ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2467 ปัจจุบันมีอายุ 66 ปี จบชั้นมัธยมบริบูรณ์ที่โรงเรียนอุทัยวิทยเวท และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จากนั้นเข้ารับราชการกรมอัยการ ก่อนเกษียณอายุราชการในตำแหน่งอัยการฎีกาเขต 6 เคยรับราชการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย และอัยการจังหวัดอุทัยธานี ติดต่อกันเป็นเวลานานถึง 20 ปี ในทางการเมือง เพิ่งเคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นครั้งแรก

18. นายรังษี อุทยานันท์ เกิดเมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2487 จบการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ 6 จากโรงเรียนวัดมกุฏกษัตริยาราม จากนั้นศึกษาต่อชั้นเตรียมศึกษาที่โรงเรียนอินทศึกษา เมื่อจบการศึกษาแล้วกลับมาทำงานเป็นพนักงานบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขาอุทัยธานี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2512 แล้วลาออกเมื่อ พ.ศ. 2527 ปัจจุบันเป็นคนหัดที่มีชื่อเสียง เป็นสมาชิกกลุ่มเสกสรร และลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นครั้งแรกเช่นกัน

นายประพจน์ พัวพัฒนากุล สมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ถึงแก่กรรมลงเมื่อวันที่ 13 เมษายน 2530 เมื่อมีการเลือกตั้งซ่อมขึ้นเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2530 ผลปรากฏว่านางจารุ วงศ์นากนากกร ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาเทศบาล แทนตำแหน่งที่ว่างลง นางจารุฯ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2499 ปัจจุบันมีอายุ 34 ปี สำเร็จการศึกษาชั้นประกาศนียบัตรการศึกษาระดับสูง ปัจจุบันมี

อาชีพค้าขาย เพิ่งเคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเป็นครั้งแรก ในนามอิสระ

นอกจากบุคคลต่าง ๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมดนั้น ยังมีบุคคลที่จะละเอียดไม่กล่าวถึงเสียมิได้ 2 ท่าน ซึ่งมีบทบาทพอสมควรต่อการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอุทัยธานี นั่นก็คือ

1. นายสมศักดิ์ วงศ์นากนกร เกิดเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2493 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และได้เข้าศึกษาตอนปลายที่โรงเรียนเมืองอุทัยธานี แต่ต้องลาออก เพราะประสบปัญหาทางครอบครัว แต่ภายหลังได้พยายามศึกษาเล่าเรียนเพิ่มเติม จนกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีที่วิทยาลัยครูนครสวรรค์ (กศ.บป.) ในด้านสังคม เป็นประธานหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี และนายกสมาคมพาณิชย์จังหวัดอุทัยธานี ในทางการเมืองนั้น ยังไม่เคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกทางการเมืองใดเลย แต่ได้เข้ามามีบทบาทในการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองอุทัยธานีมาโดยตลอด อีกทั้งภรรยา คือ นางจรรยา ก็เป็นสมาชิกสภาเทศบาลอีกด้วย ปัจจุบันมีกิจการทำฟาร์มไก่ ที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดอุทัยธานี และยังมีค้าขายวัสดุ อุปกรณ์การก่อสร้างต่าง ๆ ด้วย⁴

2. นายวิรัตน์ เทพสินธพ เกิดเมื่อ พ.ศ. 2493 ปัจจุบันมีอายุ 40 ปี มีกิจการให้เช่าเต็นท์ โต๊ะ และเก้าอี้ ในการจัดงานเลี้ยงสังสรรค์ต่าง ๆ รวมตลอดถึงให้เช่าเวทีสำเร็จรูปในการจัดคอนเสิร์ตทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังรับซื้อ-ขายของเก่าทุกชนิด กิจการของนายวิรัตน์ มีความกว้างขวางมาก และเป็นบุคคลที่เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในท้องถิ่น นายวิรัตน์ กับนายวุฒิไกรฯ เป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกันมาก โดยเฉพาะภายหลังจากการร่วมกันก่อตั้งกลุ่มรวมมิตรขึ้นในปี พ.ศ. 2517 ในทางการเมืองเคยลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด แต่ไม่ได้รับรับการเลือกตั้ง สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 นั้นก็ไม่ได้ลงสมัครแต่อย่างใด เพราะขณะนั้นกิจการส่วนตัวของตน กำลังอยู่ในช่วงขยายกิจการอย่างกว้างขวาง ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาว่าง แต่ก็ได้ช่วยหาเสียงให้กับกลุ่มวุฒิไกร-รังษี มาโดยตลอด⁵

⁴"เปิดตัวหัวหน้ากลุ่ม," หนังสือพิมพ์ทันตะวัน ปีที่ 1 ฉบับที่ 6 (1 กรกฎาคม 2533) : 8.

⁵สัมภาษณ์นายวิรัตน์ เทพสินธพ, ผู้อำนวยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลกลุ่มวุฒิไกร-รังษี, 16 กรกฎาคม 2533.

ภูมิหลังของสมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ในคราวก่อตั้งกลุ่มเมื่อปี พ.ศ. 2528 นั้นอาจสรุปในรูปของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงสภาพทางอาชีพของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี

		สภาพทางอาชีพ			
		เจ้าของกิจการ ร้านค้า, ธุรกิจ	ข้าราชการ บำนาญ	อื่นๆ (ทนายความ)	รวม
จำนวน (คน)		11	6	1	18
คิดเป็นร้อยละ		61.1	33.3	5.6	100

ตารางที่ 4.2 แสดงสภาพทางเพศและอายุของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี

		สภาพทางเพศ			อายุ*		
		ชาย	หญิง	รวม	ต่ำกว่า 50 ปี	สูงกว่า 50 ปี	รวม
จำนวน (คน)		18	-	18	9	9	18
คิดเป็นร้อยละ		100	-	100	50.0	50.0	100

* อายุของสมาชิกสภาเทศบาลที่นำมาสรุปไว้ในตารางเป็นอายุในปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

ตารางที่ 4.3 แสดงสถานภาพทางการศึกษาของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี

	สถานภาพทางการศึกษา			
	ต่ำกว่าชั้นมัธยม ศึกษาตอนปลาย	ต่ำกว่า ปริญญาตรี	ปริญญาตรี	รวม
จำนวน (คน)	2	11	5	18
คิดเป็นร้อยละ	11.1	61.1	27.8	100

บทบาทของสมาชิกภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี

ตามที่เคยได้กล่าวมาแล้วว่า แท้ที่จริงแล้ว กลุ่มวุฒิไกร-รังษี นี้มีรากฐานดั้งเดิมมาจากกลุ่มเสี่ยงใหม่ ซึ่งเป็นกลุ่มฝ่ายค้านที่มีบทบาทในสภาเทศบาล ช่วงปี พ.ศ. 2523 - 2527 นั้นเอง การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มเสี่ยงใหม่ ในช่วงก่อนหมดวาระ 5 ปี ของสมาชิกสภาเทศบาล มีสมาชิกจากกลุ่มฝ่ายบริหารเข้าร่วม 3 ท่าน คือ นายวิรัชศักดิ์ สวนศิลป์พงศ์ นายจำรัส บางสมบูรณ์ และนายจำรัส อินอ่อน ซึ่งต่อมาภายหลังสามารถผลักดันให้สภาเทศบาลมีมติ ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2528 อันส่งผลทำให้คณะเทศมนตรีในขณะนั้นต้องลาออกจากตำแหน่ง และกลุ่มฝ่ายค้าน อันประกอบไปด้วยสมาชิก 10 ท่าน ได้กลายมาเป็นฝ่ายบริหารแทน

แนวความคิดที่จะมีการเปลี่ยนแปลงผู้กุมอำนาจทางการเมืองท้องถิ่นเทศบาลเมืองอุทัยธานี ไปสู่กลุ่มคนรุ่นใหม่ของนายวิรัชศักดิ์ฯ จึงดูเหมือนกับว่าจะมีโอกาสเป็นไปได้อย่างยิ่ง ภายหลังจากที่มีการล้มร่างเทศบัญญัติงบประมาณฯ ในครั้งนี้ ได้มีการประชุมหารือ วางแผน เพื่อเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเอาไว้ล่วงหน้า ภายใต้งานนำบุคคลสำคัญ 3 ท่าน คือ นายวิรัชศักดิ์ฯ นายวุฒิไกรฯ และนายรังษี อุทยานันท์ โดยมีนายเฉลิมชัย พัฒนาวารณ์

และ นายวิเชียร วิทวัสการเวช เป็นผู้ที่คอยประสานงานอย่างใกล้ชิด⁶

บุคคลผู้เป็นแกนนำทั้ง 3 ท่านนั้น ต่างก็เป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มเดียวกัน คือ กลุ่มเสกสรร ซึ่งประกอบไปด้วยสมาชิกจำนวนมากที่เป็นพ่อค้า คหบดี และประชาชนโดยทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล ถึงแม้ว่า วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของกลุ่มเสกสรรมิได้มุ่งหวัง หรือ ต้องการที่จะเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวข้องในทางการเมือง หากแต่มุ่งที่จะเป็นที่รวมตัวของสมาชิกเพื่อพบปะสังสรรค์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ดูแลทุกข์สุข และช่วยเหลือเกื้อกูลบรรดาสมาชิกเป็นสำคัญ แต่จากแนวความคิดที่ต้องการผลักดันคนรุ่นใหม่ให้เข้าไปควบคุมดูแลกิจการของเทศบาล ทำให้กลุ่มเสกสรรต้องกลายมาเป็นฐานสนับสนุนให้กับแนวความคิด และเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ

ช่วงระยะเวลาก่อนหน้าจะหมดวาระ 5 ปี ของการดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ได้มีการรวบรวมสมาชิกขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมือง โดยมีสมาชิกประมาณ 15 - 16 คน⁷ หลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมจะเข้ามาเป็นสมาชิกของกลุ่มนั้น แกนนำคนสำคัญของกลุ่มท่านหนึ่งกล่าวว่า มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณา 3 ประการ คือ⁸

- 1) คัดเลือกจากบุคคลที่เคยร่วมงานกันมาก่อนในสภาเทศบาล
- 2) คัดเลือกจากพ่อค้า คหบดี หรือบุคคลที่มีประชาชนนับหน้าถือตามาก ๆ
- 3) คัดเลือกจากข้าราชการเกษียณอายุ ที่เป็นที่เคารพนับถือจากประชาชน

ดังนั้น จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้น เป็นการแสดงให้เห็นว่า การที่จะเกิดกลุ่มทางการเมืองขึ้นมาได้นั้น จะต้องเกิดขึ้นจากการไปซื้อเชิญ ชักชวน บุคคลที่เห็นว่ามีความเหมาะสมให้เข้ามารวมกลุ่มกัน ซึ่งจากการที่ผู้วิจัยได้สอบถามจากสมาชิกของกลุ่มเป็นรายบุคคลแล้ว พบว่าโดยส่วนใหญ่มักจะได้รับการทาบทาม ชักชวนมาเข้าร่วมกลุ่มด้วยกันทั้งสิ้น การทาบทาม ชักชวนในลักษณะดังกล่าวบุคคลผู้เป็นแกนนำของกลุ่มจะเป็นผู้พิจารณา โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังกล่าว

⁶สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการณ์, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลและเทศมนตรีเทศบาลเมืองอุทัยธานี, 17 กรกฎาคม 2533.

⁷สัมภาษณ์นายวิรศักดิ์ สวนศิลป์พงศ์, อดีตประธานสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี, 5 กรกฎาคม 2533.

⁸สัมภาษณ์นายวิรศักดิ์ สวนศิลป์พงศ์, 5 กรกฎาคม 2533.

ข้างต้นนั่นเอง อย่างไรก็ตาม นอกเหนือไปจากการใช้หลักเกณฑ์ทั้ง 3 ประการเพื่อพิจารณาแล้ว ยังคงมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีส่วนในการตัดสินใจเชิญสมาชิกมาร่วมกลุ่มเอง ซึ่งจะได้กล่าวโดยทั่วข้อความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม

ช่วงระยะเวลาที่กล่าวถึงนั้น เป็นช่วงที่เริ่มมีการรวบรวมบรรดาสมาชิกที่มีความเหมาะสม แต่ก็ยังมีได้มีการรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมืองในนามกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ที่ปรากฏขึ้นในภายหลัง เพราะช่วงระยะเวลาถัดจากนั้นมาเล็กน้อย กล่าวคือ เมื่อหมดวาระการดำรงตำแหน่งของสมาชิกสภาเทศบาลลงแล้ว ได้ปรากฏสภาพความขัดแย้งขึ้น ระหว่างนายวุฒิไกรฯ และ นายวิรัตน์ฯ จนในที่สุด นายวุฒิไกรฯ ได้กลายมาเป็นหัวหน้าของกลุ่มทางการเมืองเสียเอง โดยตัดชื่อสมาชิกเดิม 3 ท่าน คือ นายวิรัตน์ฯ ส่วนศิลป์พงศ์ นายเกษม พรพิบูลย์ และนางบังอร พงษ์สวัสดิ์ ออกจากกลุ่ม และเชิญบุคคลอื่นเพิ่มเติมจนครบ 18 ท่าน ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งอย่างกระตือรือร้น โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า "กลุ่มวุฒิไกร-รังษี" เหตุการณ์ช่วงระยะเวลาดังกล่าว ผู้วิจัยได้เคยกล่าวเอาไว้แล้ว จึงจะไม่กล่าวถึงอีก

บทบาทของสมาชิกภายในกลุ่มทางการเมืองก่อนหน้าที่จะกลายมาเป็นกลุ่มวุฒิไกร-รังษี จึงมีการเปลี่ยนแปลงบุคคลที่มีความสำคัญหรือมีบทบาทภายในกลุ่มมากที่สุดก็คือ นายวุฒิไกรฯ ในตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม ในขณะที่นายรังษีฯ อาจถูกจัดอยู่ในตำแหน่งรองหัวหน้ากลุ่ม โดยมีนายเฉลิมชัยฯ มีตำแหน่งเลขานุการของกลุ่ม การดำเนินงานใด ๆ ก็ตามของกลุ่ม มักจะเป็นไปตามความคิดเห็นของบุคคลดังกล่าวมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความคิดเห็นของนายวุฒิไกรฯ ซึ่งเป็นบุคคลที่สมาชิกกลุ่มส่วนใหญ่ให้การยอมรับ

เหตุที่ผู้วิจัยกล่าวว่า นายวุฒิไกรฯ เป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดนั้น อาจพิจารณาได้โดยประเด็นดังต่อไปนี้

1) นายวุฒิไกรฯ ในขณะนั้น เป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี (รักษาการ) ซึ่งเป็นหลักประกันที่สมาชิกท่านอื่น ๆ มองเห็นว่า น่าที่จะทำให้กลุ่มวุฒิไกร-รังษี มีข้อได้เปรียบกลุ่มคู่แข่งอื่น ๆ ในการเลือกตั้ง ประกอบกับช่วงระยะเวลาที่นายวุฒิไกรฯ ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีอยู่นั้น ได้ก่อสร้าง ปรับปรุง ถาวรวัตถุจนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประชาชน และสมาชิกของกลุ่มคนอื่น ๆ ทำให้เกิดความเลื่อมใสและศรัทธา ในประเด็นนี้พอที่จะสังเกตได้จากคำสัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มบางท่าน เช่น

"...เราพอมองเห็นแล้วว่า คุณวุฒิไกรฯ เป็นคนทำงาน และดีกว่าหน้าๆ พอดีเขามาชวน เป็นเด็กหนุ่มที่ทำงานจริงดีกว่ากลุ่มอื่น ...กลุ่มอื่นก็มีมาชักชวน แต่ดูสภาพแล้วสู้กันไม่ได้ การทำบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า..."⁹

"...คุณวุฒิไกรฯ นั้นเคยรู้จักกับผมในฐานะที่แกเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง และการปฏิบัติงาน การดำเนินงานรู้สึกว่าจะไม่ได้ละทิ้งงาน และเป็นคนที่เรียกว่า พอดีจริงทำจริง ผลงานที่แกได้ทำนั้นดีมาก...ผมเห็นความดีของท่านที่ท่านได้ปฏิบัติมา..."¹⁰

นอกจากคำสัมภาษณ์ของกลุ่มบางท่านแล้ว นายวิรัตน์ เทพสิรินทร์ ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในการหาเสียงเลือกตั้งแก่กลุ่มวุฒิไกร-รังษี กล่าวไว้ว่า

"...นายวุฒิไกรฯ เหลืองบริบูรณ์ ช่วงนั้นเป็นนายฯ อยู่ ได้เปรียบ ได้เปรียบตรงที่เป็นนายฯ ก็พยายามเองประมาณออกมาใช้ ใช้เต็มที่เลย ทั้งในด้านความสะอาด และการประปา และในด้านอาคารซ่อมแซมบูรณะถนนหนทาง ซึ่งส่วนใหญ่เทศบาลมักจะมั่งงานประเภทนี้ โดยเฉพาะการประชาสัมพันธ์..."¹¹

2) บุคคลสภาพของนายวุฒิไกรฯ ส่งเสริมบทบาทของตนเป็นอย่างดี ภายในกลุ่มสมาชิกของกลุ่มส่วนใหญ่ให้ความยอมรับและนับถือนายวุฒิไกรฯ มาโดยตลอดว่า มีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะเป็นผู้นำของกลุ่ม นอกจากนี้ ลักษณะของการประกอบอาชีพของนายวุฒิไกรฯ ที่เป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง มีเครื่องมือในการก่อสร้างพร้อมเพรียง ทำให้สมาชิกของกลุ่มมองว่านายวุฒิไกรฯ เป็นผู้ที่มีความเหมาะสม ประเด็นดังกล่าวอาจพิจารณาจาก คำสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่ม เช่น

"...คุณวุฒิไกรฯ มีลักษณะที่จะเป็นผู้นำ และผมก็มองเห็นถึงว่า จะสร้าง ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นได้ คุณวุฒิไกรฯ โดยมากผมก็มองเห็นว่าแกเคยเป็นสมาชิก

⁹ สัมภาษณ์นายศุภชัย เรื่องมงคล, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี,

11 กรกฎาคม 2533.

¹⁰ สัมภาษณ์นายวิเชียร สุระดม, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี,

2 กรกฎาคม 2533.

¹¹ สัมภาษณ์นายวิรัตน์ เทพสิรินทร์, 16 กรกฎาคม 2533.

สภาจังหวัดอุทัยธานีมาครั้งหนึ่งแล้ว ซึ่งเขาก็มีรถยนต์ และก็เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างทาง
ด้วย โดยที่เขาก็ใช้ความสามารถสร้างฐานะของตัวเองมาได้..."¹²

"...ผมเห็นว่าคนนี้เป็นคนที่มีความเชื่อมั่น เป็นคนที่ชอบพัฒนา เป็นคนที่พูด
จริงทำจริง และไม่หลอกลวงประชาชน..."¹³

"...เรามองดูว่าเค้ามีความสามารถ พิจารณาคุณวุฒิไกรฯ ด้วยสายตาของเรา
เองว่า ถ้าเขาได้เป็นผู้บริหารก็คงจะโปรด..."¹⁴

3) ในการส่งกลุ่มเข้าสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ค่าใช้จ่ายทั้งหมด เช่น
ค่าสมัคร ค่ารับการเลือกตั้ง โปสเตอร์ ใบปลิว ที่ใช้ในการหาเสียงเลือกตั้งตลอดจน ค่าใช้จ่าย
อื่น ๆ เกือบทั้งหมด นายวุฒิไกรฯ เป็นผู้รับผิดชอบแต่เพียงผู้เดียว โดยที่สมาชิกของกลุ่มคนอื่น ๆ
ไม่ต้องสมทบทุนเข้าร่วมแต่อย่างใด ประเด็นดังกล่าวนี้ยังได้ว่ามีผลสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการที่ นาย
วุฒิไกรฯ จะเป็นผู้ที่มบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกลุ่ม และเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบ
ต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในสภาเทศบาลในช่วงระยะเวลาต่อ ๆ มา ซึ่งจะได้กล่าวต่อ
ไป การออกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี นั้น นายวุฒิไกรฯ เขียนไว้ในหนังสือ
พิมพ์ฐานอุทัย ว่า

"...ผมขอบอกกับประชาชนทุกท่านให้ทราบเลยครับ ว่าที่ผมเขียนนี้ ไม่ใช่
ผมล้าเลิกบุญคุณหรืออะไรนะครับ แต่ต้องให้บางคนได้รู้เสียบ้างว่า เข้ามาไม่เคยเสีย
เงินแม้แต่แดงเดียว เพียงแต่ซื้อเสื้อใส่ให้กับตัวเอง 2 ตัว 90 บาท เท่านั้นเอง...
ผมยอมเสียเงินเพียงคนเดียว ไม่อยากรบกันใคร เพราะเห็นว่ามีแต่พวกเรา ความ
คิดแต่กแยกคงไม่มี อยากให้เขาสบายกัน..."¹⁵

¹² สัมภาษณ์ จ.ส.ต. พัด อินทสิงห์, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี ,
2 กรกฎาคม 2533.

¹³ สัมภาษณ์นายวิเชียร สุระดม, 2 กรกฎาคม 2533.

¹⁴ สัมภาษณ์นายสำเร็จ จรบบุรี, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี ,
3 กรกฎาคม 2533.

¹⁵ นายก (นามแฝง), "มุมห้าแยก," หนังสือพิมพ์ฐานอุทัย ปีที่ 1 ฉบับที่ 4
(16 สิงหาคม 2532) : 4.

นอกจากนี้ จากคำสัมภาษณ์สมาชิกของกลุ่มหลาย ๆ ท่าน ก็จะได้เห็นว่า สมาชิกของกลุ่มเชื่อว่า นายวุฒิไกรฯ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เช่น

"...หัวหน้ากลุ่มก็ต้องออกค่าใช้จ่ายคนเดียว... แต่อาจจะมียุคคลอื่นที่ช่วยสนับสนุนการเงินไปบ้าง ซึ่งก็ไม่ทราบได้ว่ามีจริงหรือไม่..."¹⁶

นายเฉลิมชัย พัฒนาการ สมาชิกที่มีบทบาทสำคัญต่อการก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร - ริงษ์อีกท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า

"...ลักษณะการรวมตัวของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น 1- 18 คนเนี่ย วุฒิไกรฯ เค้ารับที่จะเหมาค่าใช้จ่ายคนเดียวทั้งหมด คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 และ พ.ศ. 2528 สองสมัยที่ผ่านมา ผมไม่เคยใช้เงิน... ลักษณะการรวมตัวมันเกิดจากคน ๆ หนึ่งออกค่าใช้จ่ายทั้งหมด และมีพรรคพวก 3 - 4 คนช่วยกันเป็นแกนในการทำงาน เสร็จแล้วก็ไปชวนสมาชิกจากพื้นที่ต่าง ๆ มาลง..."¹⁷

4) บทบาทในการดำเนินการรวบรวมสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งนายวุฒิไกรฯ เป็นผู้ที่มีความโดดเด่นที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป็นผู้ไปชักชวนบรรดาสมาชิกทุกท่าน นอกเหนือจากแกนกลางซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ดำเนินการเกี่ยวกับงานทางด้านการวางแผนเป็นหลัก โดยที่สมาชิกของกลุ่มที่มาเข้าร่วมในระยะเริ่มแรกย่อมเห็น และให้ความสำคัญกับนายวุฒิไกรฯ เป็นลำดับแรก จากคำสัมภาษณ์แกนกลางในการจัดตั้งกลุ่มเริ่มแรกท่านหนึ่ง ได้กล่าวว่า

"...สมาชิกไม่รู้เลยว่า ผมเคลื่อนไหวกับสองคนอย่างไร ตอนนั้นสมาชิกก็ยังไม่มีการสมัคร และสมาชิกที่ไม่เชิญไว้ก็มีชื่อกันเฉย ๆ สมาชิกก็ไม่รู้ว่าเราเคลื่อนไหวกับอย่างไร ไม่มีใครรู้เลยว่าใครเป็นแกนกลาง..."¹⁸

คำสัมภาษณ์ดังกล่าว พอจะมองเห็นว่า การที่สมาชิกเข้ามารวมกลุ่มกันนั้นยังไม่ทราบเลยว่า หัวหน้ากลุ่มที่แท้จริงคือใคร แต่เมื่อผู้ไปเชิญคือ นายวุฒิไกรฯ ทำให้นายวุฒิไกรฯ ถูกมองว่ามีบทบาทมากกว่าแกนกลางคนอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อเกิดความขัดแย้งระหว่างนายวุฒิไกรฯ และนายวิรัตน์ฯ ขึ้น นายวุฒิไกรฯ ก็กลายเป็นหัวหน้ากลุ่มที่สมาชิกให้ความยอมรับมากขึ้น

¹⁶ สัมภาษณ์นายสำเริง จรุงวิ, 3 กรกฎาคม 2533.

¹⁷ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการ, 17 กรกฎาคม 2533.

¹⁸ สัมภาษณ์นายวิรัตน์ สอนศิลป์พงศ์, 5 กรกฎาคม 2533.

สมาชิกของกลุ่มที่บทบาทสำคัญภายในกลุ่มในลำดับรองลงมา เมื่อพิจารณาจากภูมิหลัง และความยอมรับของสมาชิกด้วยกันแล้ว ผู้วิจัยมองเห็นว่า มี 5 ท่านคือ

1. นายรังษี อุทยานันท์ แม้ว่าจะไม่เคยลงสมัครรับเลือกตั้งในทางการเมืองใด ๆ มาก่อนเลย แต่จากประวัติการทำงาน ภาพพจน์ในสายตาของประชาชน โดยทั่วไป อีกทั้งการที่เป็นแกนนำในการจัดตั้งกลุ่มด้วยนั้น ทำให้สมาชิกอื่น ๆ ให้ความยอมรับนับถือ ดังจะเห็นได้จากคำสัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มคือ

"...ส่วนคุณรังษีฯ มองดูแล้วเขาก็เป็นคนสุ่ม และมีฐานะมั่นคง เขาเคยผ่านงานธนาคารมาแล้ว เป็นที่เชื่อถือได้..."¹⁹

"...คุณรังษีฯ เป็นคนที่มีอุปนิสัยใจคอเยือกเย็น สุ่ม ฐานะการเงินของเขาก็พอสมควรแล้ว เรื่องจะกินหยอกกินใน หรือจะเอาผักชีโรยหน้า นิสัยแกล้งไม่มี อีกทั้งยังแกล้งเป็นผู้ที่โอบอ้อมอารีต่อมิตรสหายเป็นอย่างดีมากที่สุด ท่านผู้ซึ่งการทำงานก็เคยผ่านธนาคารมาแล้ว การทำงานระหว่างธนาคารนั้น ไม่มีผลเสียหายแม้แต่นิดเดียว..."²⁰

บทบาทที่มีความสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งนอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้วก็คือ ในสมัยที่มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มทางการเมืองก่อนที่จะกลายมาเป็น กลุ่มวุฒิไกร-รังษี ในที่สุดนั้น แกนกลางของการรวมตัวกันซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล 3 ท่าน คือ นายวุฒิไกรฯ นายวิรัตน์ศักดิ์ฯ และนายรังษีฯ เกิดความขัดแย้งกันในระดับหนึ่ง สำหรับเหตุการณ์ในขณะนั้นพอสรุปได้ดังนี้

1) คณะเทศมนตรีชุดของนายองอาจ สุตะเชษฐ์ ลาออกจากตำแหน่งเนื่องจากสภาเทศบาลมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2528 ฝ่ายค้านขณะนั้นประกอบไปด้วย นายวุฒิไกรฯ นายวิรัตน์ศักดิ์ฯ และนายประพจน์ฯ เป็นแกนนำ ขณะเดียวกันมีแนวความคิดที่จะรวบรวมสมาชิกที่เป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล โดยมีนายวุฒิไกรฯ นายวิรัตน์ศักดิ์ฯ และนายรังษีฯ สมาชิกของกลุ่มเสกสรร เป็นแกนนำ

2) นายวุฒิไกรฯ ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีหรืออย่างผิดความคาดหมาย เพราะข้อตกลงเดิมของกลุ่มฝ่ายค้าน ต้องการให้นายถวัลย์ วัฒโนภาส ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี

¹⁹ สัมภาษณ์ จ.ส.ต. พัด อินทสิงห์, 2 กรกฎาคม 2533.

²⁰ สัมภาษณ์นายวิเชียร สุระคม, 2 กรกฎาคม 2533.

3) ข้อตกลงของกลุ่มทางการเมืองที่กำลังรวบรวมสมาชิกอยู่ให้ ต้องการให้นายรังษีฯ เป็นนายกเทศมนตรี โดยมีนายวุฒิไกรฯ และนายวิรัตน์ฯ เป็นเทศมนตรี²¹ อย่างไรก็ตาม เมื่อ นายวุฒิไกรฯ ได้ดำรงตำแหน่งเทศมนตรีแล้ว เหตุการณ์จึงเปลี่ยนแปลงไป มีความต้องการที่จะ เปลี่ยนแปลงข้อตกลงเดิม เรื่องการดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีจากนายรังษีฯ มาเป็นนายวุฒิไกรฯ ความต้องการดังกล่าวทำให้นายวิรัตน์ฯ และนายรังษีฯ ไม่พอใจมาก โดยเฉพาะระหว่าง นายวุฒิไกรฯ และนายรังษีฯ นี้มีท่าทีว่าจะรวมกลุ่มกันไม่ได้²²

4) ขณะนั้นเป็นช่วงที่ใกล้จะถึงกำหนดการรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แต่ ความขัดแย้งระหว่างนายวุฒิไกรฯ และนายรังษีฯ ยังไม่มีท่าทีว่าจะปรับความเข้าใจกันได้ นาย วุฒิไกรฯ และนายวิรัตน์ฯ นั้นรวบรวมสมาชิกไว้บางส่วนแล้ว ขณะที่นายรังษีฯ ก็มีการรวบรวม สมาชิกไว้บางส่วนเช่นกัน เช่น นายสำเร็จ จรบบุรี นายสุวัฒน์ ตันติวิมล นายวิเชียร สุระดม จ.ส.ต.พัต อินทสิงห์ เป็นต้น²³ เป็นที่น่าสังเกตว่า สมาชิกของกลุ่มที่นายรังษีฯ รวบรวมไว้ต่างก็ มีชื่อร่วมอยู่ในกลุ่มวุฒิไกร - รังษี ในภายหลังทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์ในช่วงนั้นได้พลิกผันไปอีกแนวทางหนึ่ง อย่างไม่มีใครคาดคิด มาก่อน กล่าวคือ หลังจากที่เกิดเหตุการณ์ตามที่กล่าวมาข้างต้นนั้นแล้ว แกนนำของของกลุ่มจึง เหลือ นายวุฒิไกรฯ และนายวิรัตน์ฯ โดยที่นายเฉลิมชัย พัฒนาการ และนายวิเชียร วิวัศการ เวช มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตลอดเวลา นายเฉลิมชัยฯ และนายวิเชียรฯ นั้นได้รับรู้สภาพปัญหา ต่าง ๆ มาโดยตลอด และเคยพูดจาตกลงกันว่า ถ้าระหว่างนายวุฒิไกรฯ และนายรังษีฯ ไม่สามารถ เข้าร่วมเป็นกลุ่มเดียวกันลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งตามเดิมได้ ก็จะถอนตัวเองออกจากกลุ่ม และไม่ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง²⁴ จึงได้พยายามหาทางปรับความเข้าใจระหว่างนายวุฒิไกรฯ กับนายรังษีฯ จนกระทั่งในที่สุดก็ประสบความสำเร็จ โดยมีข้อตกลงใหม่ว่า นายรังษีฯ จะเข้าร่วม กลุ่มกับนายวุฒิไกรฯ และจะ ไม่ต้องการตำแหน่งใดๆ เลย²⁵ ดูเหมือนว่ากลุ่มทางการเมืองนี้จะ

²¹ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการ, 17 กรกฎาคม 2533 และ นายวิรัตน์ ส่วนศิลป์วงศ์, 5 กรกฎาคม 2533.

²² สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการ, 17 กรกฎาคม 2533.

²³ สัมภาษณ์นายสำเร็จ จรบบุรี, 3 กรกฎาคม 2533.

²⁴ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการ, 17 กรกฎาคม 2533.

²⁵ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการ, 17 กรกฎาคม 2533.

มีความพร้อมต่อการเลือกตั้งแล้ว แต่ปรากฏว่า นายวุฒิไกรฯ ดำเนินการคัดชื่อนายวิรัตน์ฯ นายเกษมฯ และนางบังอรฯ ออกจากกลุ่ม และคัดชื่อบุคคลมาเป็นสมาชิกของกลุ่มสมัคร เข้าแข่งขันการเลือกตั้งอย่างกระทัดรัด ในนาม กลุ่มวุฒิไกร-รังษี ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น

ที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น พอที่จะทำให้มองเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของนายรังษีฯ ภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ได้เป็นอย่างดี ชื่อนำสังเกตที่ว่า สมาชิกบางส่วนของกลุ่มวุฒิไกร-รังษีนั้น เคยเป็นสมาชิกกลุ่มที่นายรังษีฯ เตรียมการไว้ ทำให้นายรังษีฯ มีฐานสนับสนุนพอสมควรภายในกลุ่ม เมื่อผสมผสานเข้ากับบุคคลอีกภาพ ชื่อเสียง ฐานะ ตลอดจนประวัติการทำงานของนายรังษีฯ แล้ว นายรังษีฯ จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทเป็นที่ยอมรับของสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มด้วย

2. นายเฉลิมชัย พัฒนาการ เป็นคนหนุ่มในกลุ่มที่มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับหัวหน้ากลุ่มมาโดยตลอด นับตั้งแต่สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัย ก็ได้ร่วมทำงานหนังสือพิมพ์กับนายวุฒิไกรฯ และลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2523 ในนามกลุ่มเสียงใหม่ ก็ได้ร่วมงานในฐานะฝ่ายค้าน ตลอดระยะเวลาเกือบ 5 ปี จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2528 จึงได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งรองประธานสภาเทศบาล

บทบาทภายในกลุ่มของนายเฉลิมชัยฯ นั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จต่าง ๆ ของกลุ่ม เพราะรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการวางแผนดำเนินงานของกลุ่ม เช่น การวางแผนในการเลือกตั้ง การใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในการหาเสียง การหาเสียงแบบเคาะประตูบ้าน การให้สมาชิกใส่เสื้อที่เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เป็นต้น²⁶ การวางแผนเลือกตั้งก็มิได้มีการระดมความคิดจากหลาย ๆ บุคคล อาทิ นายวิเชียร วิทวัสการเวช นายนรินทร์ วัลโณภาส นายวิรัตน์ เทงสินธพ นายวิเชียรฯ และนายนรินทร์ฯ นั้น เป็นสมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ด้วยเช่นกัน ส่วนนายวิรัตน์ฯ เป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการหาเสียงเลือกตั้งให้กับกลุ่ม และมีบทบาทอย่างยิ่งต่อปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในภายหลังด้วย ซึ่งจะยังไม่กล่าวถึงในตอนนั้น นายเฉลิมชัยฯ นายวิเชียรฯ และนายนรินทร์ฯ จึงเป็นกลุ่มคนหนุ่มที่เป็นพลังของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทั้งสามท่านมีวุฒิการศึกษาค่อนข้างสูงกว่าสมาชิกท่านอื่น ๆ และเคยมีประสบการณ์มาจากมหาวิทยาลัยบ้างพอสมควร และพอที่จะทำให้สมาชิกของกลุ่มให้การยอมรับเช่นกัน

²⁶ สัมภาษณ์นายนรินทร์ วัลโณภาส, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี,

อย่างไรก็ตาม ประเด็นที่ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง ซึ่งมีผลต่อการเพิ่มบทบาทของนายเฉลิมชัยฯ ภายในกลุ่ม นั่นก็คือ ความใกล้ชิดสนิทสนมระหว่างนายวุฒิไกรฯ และนายเฉลิมชัยฯ จนทำให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน สมาชิกบางท่านเคยกล่าวว่า นายเฉลิมชัยฯ ก็คือ เลขานุการส่วนตัวของนายวุฒิไกรฯ²⁷ ลักษณะดังกล่าว เป็นที่ทราบกันดีในบรรดาสมาชิกทุกท่าน ดังนั้นเมื่อสมาชิกให้การยอมรับบทบาทของนายวุฒิไกรฯ ย่อมทำให้นายเฉลิมชัยฯ มีบทบาทสูงขึ้นตามไปด้วย

3. นายจำรัส บางสมบุญ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มเสียใหม่มาก่อน แต่ก็ร่วมมือกับนายวุฒิไกรฯ ล้มร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2528 ของนายองอาจฯ ลงได้สำเร็จ และได้รับตำแหน่งเทศมนตรีอีกด้วย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี จึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่ค่อนข้างมีความสำคัญ

นายจำรัสฯ มีภูมิหลังเป็นข้าราชการบำนาญที่มีชื่อเสียง และมีภาพพจน์ที่ดีในสายตาของประชาชนโดยทั่วไป และในบรรดาสมาชิกของกลุ่ม เมื่อครั้งรับราชการนั้น ก็อยู่ในท้องที่ของจังหวัดอุทัยธานีมาโดยตลอดทำให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง แต่อย่างไรก็ตามนอกเหนือไปจาก ความมีชื่อเสียง และเป็นที่ยอมรับของประชาชน และการดำรงตำแหน่งเทศมนตรีอยู่ขณะนั้น สิ่งที่ทำให้บทบาทภายในกลุ่มของนายจำรัสฯ เพิ่มขึ้น ก็คือ การที่นายวุฒิไกรฯ เคยให้สัญญาด้วย วาจาว่า จะมอบตำแหน่งเทศมนตรีให้แก่ นายจำรัสฯ หากเข้ามารวมกลุ่มลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งด้วยกัน²⁸ ในความเป็นจริงแล้วนายจำรัสฯ เคยคิดจะลงสมัครในนามของกลุ่มประชาธิปไตยปิดสมัยมาก่อน²⁹

4. นายจำนง บางสมบุญ เป็นน้องชายของนายจำรัสฯ เพิ่งปลดเกษียณอายุราชการออกมาในตำแหน่ง อัยการฎีกา เขต 6 แม้ว่าจะลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นครั้งแรก แต่

²⁷ สัมภาษณ์นายธนรินทร์ วัฒนภาส, 18 กรกฎาคม 2533.

²⁸ สัมภาษณ์นายวิรัตน์ เทพสิรินทร์, 16 กรกฎาคม 2533.

²⁹ สัมภาษณ์นายธนรินทร์ วัฒนภาส, 18 กรกฎาคม 2533.

ด้วยภาพพจน์ ชื่อเสียง และความเป็นที่เคารพนับถือจากประชาชนและสมาชิกของกลุ่ม ทำให้นาย
จำนงฯ มีบทบาทภายในกลุ่มอีกตำแหน่ง อีกเหตุผลหนึ่งก็คือ นายวุฒิไกรฯ ทบาทภายในจำนงฯ
ให้เข้าร่วมกับกลุ่ม โดยสัญญาว่าจะมอบตำแหน่งประธานสภาฯ ให้³⁰

5. นายถวัลย์ วัฒนโสภาส เป็นอีกท่านหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญภายในกลุ่ม เพราะเป็นผู้ที่
มีประสบการณ์ทางการเมืองสูง เคยดำรงตำแหน่งประธานสภาจังหวัดหลายสมัย เป็นต้น นาย
ถวัลย์ฯ มีบทบาทสำคัญมาตั้งแต่สภาเทศบาลชุดก่อนหน้านั้น ในฐานะที่เป็นสมาชิกของกลุ่มเสียงใหม่
ซึ่งเป็นกลุ่มฝ่ายค้าน อีกทั้งยังเคยได้รับการวางตัวในตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาแล้ว แต่มีเหตุ
การผันแปรเปลี่ยนไปก่อนดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษีอีก 12 ท่าน ที่ผู้วิจัยยังไม่ได้กล่าวถึงนั้น แท้ที่จริงแล้วทุก
ท่าน ก็มีบทบาท และความสำคัญภายในกลุ่ม ที่ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ตัวอย่างเช่น นายประพจน์
นิวพัฒนกุล (ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว) ก็เคยดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีมาแล้วถึงสองสมัย นาย
จำรัส อินอ่อน ก็เคยดำรงตำแหน่งเทศมนตรี และเป็นข้าราชการบำนาญที่มีประชาชนให้ความ
เคารพนับถือเช่นเดียวกัน นายวิเชียร วิทวัสการเวช ก็เป็นคนหนุ่มของกลุ่มที่มีส่วนร่วมในการก่อ
ตั้งกลุ่มพอสมควร ทั้ง 3 ท่านที่ผู้วิจัยกล่าวถึงนี้ เคยเป็นสมาชิกของกลุ่มฝ่ายค้านในสภาเทศบาล
ชุดที่แล้วทั้งสิ้น จ.ส.ต.พัด อินทสิงห์ เคยเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมาแล้วหลายสมัย เป็นต้น
นอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว สมาชิกของ กลุ่มวุฒิไกร-รังษี แม้ว่าเพิ่งเคยได้รับการเลือกตั้งเป็น
สมาชิกสภาเทศบาล แต่ก็เป็นผู้ที่มีชื่อเสียง มีความกว้างขวางเป็นที่ยอมรับของประชาชนไม่ยิ่ง
หย่อนไปกว่ากัน

กล่าวโดยสรุปแล้ว ภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี มีบุคคลผู้ที่มีบทบาทสำคัญประมาณ 5 - 6
ท่าน ในจำนวนนี้ หัวหน้ากลุ่มคือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด โดยที่สมาชิกภายในกลุ่มทุกท่านให้
การยอมรับ เคารพนับถือ และมีแนวโน้มที่จะเชื่อฟัง อย่างไรก็ตาม ยังคงมีสมาชิกบางท่านที่มี
บทบาทสำคัญรองลงมา โดยควบคุมสมาชิกบางส่วนเอาไว้เช่นกัน การที่หัวหน้ากลุ่มเป็นบุคคลที่
มีบทบาทสูงที่สุด ก็ด้วยเหตุผลเกี่ยวกับ ความได้เปรียบในทางการเมืองที่ดำรงตำแหน่ง

³⁰ สัมภาษณ์นายจำนง บางสมบูรณ์, อดีตสมาชิกสภาเทศบาลและประธานสภาเทศบาล
เมืองอุทัยธานี, 19 กรกฎาคม 2533.

นายกเทศมนตรี บุคคลิกภาพ การออกค่าใช้จ่ายให้แก่กลุ่ม และบทบาทในการเป็นผู้รวบรวมสมาชิก การที่หัวหน้ากลุ่มเป็นบุคคลที่มีความสำคัญสูงสุดในกลุ่ม ทำให้กลุ่มขาดความเป็นอิสระ การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ ก็ตาม มักขึ้นอยู่กับความคิดเห็น แนวนโยบาย และคำสั่งของหัวหน้ากลุ่มเป็นสำคัญ ซึ่งจะได้กล่าวถึงต่อไป

ลักษณะการรวมตัวของสมาชิกกลุ่มวุฒิปกร-รังษี

ลักษณะการรวมตัวขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมือง นับได้ว่า มีความสำคัญในการวิเคราะห์ถึงบทบาทและการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม เพราะการรวมตัวของสมาชิกภายในกลุ่มจะเป็นปัจจัยที่จะชี้ให้เห็นถึงพฤติกรรมการแสดงออกของสมาชิกภายในกลุ่ม ได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะสามารถอธิบายความเป็นไปหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม ได้อีกด้วย

กลุ่มวุฒิปกร-รังษี มีพื้นฐานการจัดตั้งกลุ่มมาตั้งแต่สมัยที่มณฑล เป็นฝ่ายค้าน ในสภาเทศบาล สมัยที่นายองอาจ สุตะเชษฐ์ เป็นนายกเทศมนตรี สมาชิกของกลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงมาจนกระทั่งกลายมาเป็น กลุ่มทางการเมืองลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 ในระหว่างเห็นการรวมตัวกันของสมาชิกกลุ่มวุฒิปกร-รังษี เกิดขึ้นจากเหตุผล 3 ประการ คือ

1. เกิดขึ้นจากแนวความคิดของคนหนุ่มรุ่นใหม่ที่ต้องการเข้าไปมีบทบาทและได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองของท้องถิ่น แนวความคิดดังกล่าวมองว่า กลุ่มบุคคลที่เคยมีบทบาทและมีอำนาจทางการเมืองของท้องถิ่นเทศบาลมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มบุคคลที่สูงอายุ มีภูมิหลังที่เป็นข้าราชการ มีความคิดล้าหลัง ไม่ทันสมัย การบริหารกิจการของเทศบาลมักไม่ค่อยมีความก้าวหน้า ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้ การจะพัฒนาท้องถิ่น ให้มีความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อคนหนุ่มรุ่นใหม่ ที่มีภูมิหลังเป็นพ่อค้า นักธุรกิจ ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่า³¹ จากแนวความคิดดังกล่าว ทำให้กลุ่มบุคคลจำนวน 2-3 ท่าน คือ นายวุฒิปกรฯ นายวิรัตน์ศักดิ์ และนายรังษีฯ รวมตัวกันเป็นแกนกลางของกลุ่ม รวบรวมสมาชิกซึ่งประกอบไปด้วยบุคคล ผู้ซึ่งมีคุณลักษณะตามที่ได้อธิบายมาแล้วจำนวนหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ยังคงมี

³¹สัมภาษณ์นายวิรัตน์ศักดิ์ ส่วนศิลปพงษ์, 5 กรกฎาคม 2533.

สมาชิกที่เคยผ่านอาชีพข้าราชการ เข้ามาร่วมด้วย ทั้งนี้เพราะยังมองเห็นว่าบุคคลเหล่านี้ยังเป็นที่
เคารพนับถือจากประชาชน และจะช่วยเป็นฐานคะแนนเสียงให้กับกลุ่มในการเลือกตั้งสมาชิก
สภาเทศบาลด้วย ในขณะที่สมาชิกของกลุ่มที่มีการรวบรวมกันไว้ มีสมาชิกอยู่ประมาณ 15-16
ท่าน แต่ในภายหลังนายวิรัตน์ฯ ถูกตัดชื่อออกจากกลุ่มพร้อมกับสมาชิกอีก 2 ท่านด้วยเหตุผลตามที่
ได้กล่าวมาก่อนหน้าแล้ว

2. การรวมตัวกันของสมาชิก โดยเล็งเห็นถึงความสำคัญของหัวหน้ากลุ่มเป็นหลัก ซึ่ง
พอจะสรุปได้ดังต่อไปนี้

2.1 พิจารณาจากบุคลิกภาพ ความสามารถ ความพร้อมในด้านต่าง ๆ ที่จะ
เข้าไปเป็นผู้บริหารกิจการของเทศบาลมากกว่าบุคคลอื่น ๆ ของนายวุฒิไกรฯ

2.2 ในการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งครั้งนี้ สมาชิกคนอื่น ๆ ทุกท่านไม่ต้อง
ออกค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด โดยที่นายวุฒิไกรฯ เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมดเพียงคน
เดียว

2.3 มีโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งสูงมาก เพราะนอกจากนายวุฒิไกรฯ จะ
เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงแล้ว ยังดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในขณะนั้นด้วย ทำให้เป็นชื่อได้เปรียบผู้
สมัครแข่งขันการเลือกตั้งกลุ่มอื่น ๆ การเข้าร่วมกลุ่มกับนายวุฒิไกรฯ จึงมีโอกาที่จะได้รับการ
เลือกตั้งมากกว่า

3. สมาชิกของกลุ่มเล็งเห็นถึงโอกาสที่จะได้มาซึ่งชื่อเสียง และเกียรติยศ จากการที่
ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่าง ๆ คือ สมาชิกสภาเทศบาล ประธานสภาเทศบาล รอง
ประธานสภาเทศบาล และเทศมนตรี ในขณะที่เดียวกันก็ต้องการที่จะเป็นตัวแทนของประชาชน เข้า
ไปทำหน้าที่เสนอข้อเรียกร้องและความต้องการในสภาเทศบาล

จากเหตุผลทั้ง 3 ประการ ที่ผู้วิจัยหยิบยกขึ้นมาข้างนี้ ได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการ
รวมตัวของกลุ่มวุฒิไกร-รังษีที่น่าสนใจ นั่นก็คือ เริ่มแรกของการก่อกำเนิดทางการเมืองขึ้น มี
ลักษณะเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากแนวความคิดทางการเมือง ที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้
นำ โดยพิจารณากลุ่มบุคคลที่เป็นคนหนุ่มรุ่นใหม่ เข้ามารทดแทนคนรุ่นเก่าที่ไม่สามารถบริหารกิจการ
ของเทศบาล ให้เจริญก้าวหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวความคิดที่เกิดขึ้นจึงนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่ม
ทางการเมืองขึ้น โดยบุคคลจำนวนน้อย 2-3 คน แต่อย่างไรก็ตาม สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มโดย
ส่วนใหญ่ กลับมิได้พิจารณาแนวความคิดดังกล่าวในการเข้าร่วมกับกลุ่ม แต่กลับไปพิจารณาในตัว
บุคคลผู้ซึ่งเป็นหัวหน้าของกลุ่มเป็นสำคัญ และโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งจากการเข้าร่วมในกลุ่ม
เพื่อนำมาซึ่งชื่อเสียง เกียรติยศ จากการได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในเทศบาล และการเป็น

ตัวแทนของประชาชนต่อไป

การรวมตัวของสมาชิกด้วยเหตุผลดังกล่าว สะท้อนให้เห็นต่อไปว่า แท้ที่จริงแล้วกลุ่มทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาใหม่ มิได้เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการมีวัตถุประสงค์ร่วมกันในทางการเมือง แต่เกิดขึ้นจากการยึดมั่นในบุคคลผู้เป็นหัวหน้ากลุ่มมากกว่า ดังนั้นการดำเนินการใด ๆ ก็ตาม จึงมักต้องขึ้นกับหัวหน้ากลุ่มเป็นสำคัญ เท่ากับว่า เป็นการยึดมั่นในตัวบุคคล มากกว่าหลักการ หรือนโยบายของกลุ่ม

ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกกลุ่มวุฒิสภา-รังษี

ผู้วิจัย ได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า การรวมตัวกันของสมาชิกกลุ่มวุฒิสภา-รังษี โดยส่วนใหญ่แล้ว เกิดขึ้น เนื่องจากการมองเห็นถึงบทบาทและความสำคัญของหัวหน้ากลุ่ม เป็นสำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม ในบรรดาสมาชิกของกลุ่มด้วยกันเอง ต่างก็มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ในลักษณะต่าง ๆ อีกด้วย ซึ่งพอที่จะชี้ให้เห็น ได้ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์แบบส่วนตัว

ภายในกลุ่มวุฒิสภา-รังษีนั้น ผู้วิจัยกล่าวไว้แล้วว่าบุคคลที่มีบทบาทและมีความสำคัญมากที่สุดก็คือนายวุฒิสภาฯ ซึ่งเป็นหัวหน้ากลุ่มนั่นเอง ขณะเดียวกันการที่สมาชิก โดยส่วนใหญ่ของกลุ่มเข้ามารวมตัวกันก็เพราะนายวุฒิสภาฯ เป็นสำคัญ ดังนั้น จึงอาจกล่าวต่อไปได้อีกว่า การก่อกำเนิดกลุ่มขึ้นมาขึ้นอาศัยความสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างหัวหน้ากลุ่มกับบรรดาสมาชิกของกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์แบบส่วนตัวตามระบบพรรคพวก ระบบเครือญาติ และระบบอุปถัมภ์นั่นเอง นอกจากนี้ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างนายวุฒิสภาฯ กับสมาชิกของกลุ่มแล้วยังพบว่ามีความสัมพันธ์แบบส่วนตัวภายในหมู่สมาชิกด้วยกันเองอีกหลายท่าน ซึ่งพอจะแยกพิจารณาได้ดังนี้

1.1 ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวตามระบบพรรคพวก

การทาบทาม และทำการรวบรวมสมาชิก ให้เข้ามาร่วมกับกลุ่มของนายวุฒิสภาฯ นั้น มีสมาชิกบางท่าน เช่น นายณรงค์ ด่านพานิช และนายเกษม แก้วฉันทกุล ซึ่งเป็นเพื่อนนักเรียนรุ่นเดียวกัน เข้าร่วมเป็นสมาชิกด้วย การเข้าร่วมเป็นสมาชิกของนายณรงค์ฯ และ

นายเกษมฯ นั้น เข้าร่วมในลักษณะที่ความต้องการช่วยเหลือนายวุฒิไกรฯ เป็นสำคัญ โดยไม่คำนึงว่าตนจะได้รับเลือกตั้งหรือไม่³²

นอกจากนี้สมาชิกท่านอื่น ๆ เช่น ระหว่างนายเฉลิมชัยฯ นายวิเชียร(เว) และนายรินทร์ฯ ก็เป็นเพื่อนกันมาก่อน³³ หรือระหว่างนายรังษีฯ และนายสุวัฒน์ฯ ก็เช่นเดียวกัน

1.2 ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวตามระบบเครือข่าย

ภายในกลุ่มวุฒิไกร-รังษี นั้น หากพิจารณาในบรรดาสมาชิกแต่ละท่าน ก็จะพบว่ามีโยงใยของความสัมพันธ์ที่ต่อกัน ในลักษณะผูกพันฉันท์ญาติมิตรกันด้วย เช่น ระหว่างนายจำรัส บางสมบูรณ์ กับนายจำนง บางสมบูรณ์ หรือระหว่างนายถวัลย์ วัฒนโสภา กับนายรินทร์ วัฒนโสภา ความสัมพันธ์ของสมาชิกแต่ละคน เห็นได้ถึงความเป็นเครือข่ายที่ค่อนข้างชัดเจน

1.3 ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวตามระบบอุปถัมภ์

ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะพิจารณาแต่เพียงเฉพาะช่วงที่มีการรวบรวมสมาชิก เข้าร่วมกลุ่มเพื่อลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเท่านั้น ซึ่งจะพบว่ากรณีที่นายวุฒิไกรฯ ออกค่าใช้จ่ายให้แก่กลุ่มทั้งหมด เป็นการสร้างความเป็นผู้อุปถัมภ์ขึ้นกับตนเอง ในขณะที่สมาชิกทั้งหมด กลายเป็นผู้รับการอุปถัมภ์ ดังนั้น สมาชิกโดยส่วนใหญ่จึงมักจะระลึกอยู่เสมอว่า นายวุฒิไกรฯ เป็นผู้ที่มีบุญคุณแก่ตน

1.4 ความสัมพันธ์แบบส่วนตัวอันเกิดขึ้นจากการเคยร่วมงานกันมาก่อน

สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ซึ่งเคยร่วมเป็นฝ่ายค้านในสภาเทศบาลชุดที่แล้วมีอยู่ถึง 7 ท่านด้วยกัน คือ นายวุฒิไกรฯ นายเฉลิมชัยฯ นายวิเชียร(เว) นายถวัลย์ฯ นายประพจน์ฯ นายจำรัส(ส) และนายจำรัส(อ) ในกลุ่มนี้ความสัมพันธ์ระหว่างนายวุฒิไกรฯ และนายเฉลิมชัยฯ ก่อนข้างที่จะมีความสนิทสนมกันมากที่สุด เพราะต่างก็เคยร่วมงานกันออกหนึ่งคือพิมพ์ฟ้าอุทัย³⁴ ซึ่งเป็นช่วงก่อนหน้าที่จะมีการลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลสังกัดกลุ่มเสียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2523 นอกจากนี้การร่วมงานของกลุ่มสมาชิกอีกกลุ่มหนึ่งคือ นายรังษีฯ นายสุวัฒน์ฯ นายสำเร็จฯ นายวิเชียร(ส) และ จ.ส.ต.พิตฯ ก่อนหน้าที่จะมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวุฒิไกร-รังษี เป็นต้น การที่สมาชิกเคยร่วมงานกันมาก่อน ทำให้เกิดความผูกพันกันในทางส่วนตัวมาแล้วในระดับหนึ่ง

³² สัมภาษณ์นายณรงค์ ด้านพาณิชย์, วิชาการเทศมนตรีเทศบาลเมืองอุทัยธานี และอดีตสมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี, 20 กรกฎาคม 2533.

³³ สัมภาษณ์นายรินทร์ วัฒนโสภา, 18 กรกฎาคม 2533.

³⁴ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย นิตยสารณ์, 17 กรกฎาคม 2533.

2. ความสัมพันธ์กันทางอาชีพดั้งเดิม

ถ้าพิจารณาถึงอาชีพดั้งเดิมของสมาชิกกลุ่มวุฒิปกร-รังษีแล้ว จะพบว่า ประกอบไปด้วยสมาชิกที่เป็นข้าราชการมาก่อน 6 ท่าน คือ นายจำรัส(บ) นายจำนงฯ นายจำรัส(อ) พ.ต.อ.(พิเศษ) ผ่องฯ นายวิเชียร(ส) และ จ.ส.ต.นัดฯ เป็นทนายความ 1 ท่าน คือ นายเฉลิมชัยฯ นอกจากนี้เป็นพ่อค้าและคหบดีถึง 11 ท่าน ความผูกพันระหว่างสมาชิกที่เคยมีภูมิหลังในการประกอบอาชีพเหมือนกัน ทำให้แนวความคิดเป็นไปในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ในขณะที่เดียวกันนี้อาจจะไม่สอดคล้องกับกลุ่มอาชีพอื่น ซึ่งสะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของสมาชิกกลุ่มท่านหนึ่งที่ว่า

"...สังคมอย่างผมนี้ เป็นข้าราชการบำนาญ อาจารย์วิเชียรเป็นข้าราชการบำนาญก็คุยกันรู้เรื่อง แต่ข้าราชการบำนาญจะไปคบกับพ่อค้าที่เขามีโรงสีอย่างนี้ มันก็คุยกันไม่รู้เรื่อง..."³⁵

อย่างไรก็ตาม การมีอาชีพทางการค้าที่คล้ายคลึงกันของบรรดาสมาชิก อาจทำให้มองเห็นว่ามีความสัมพันธ์ต่อกันได้ในระดับหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันนี้อาจนำมาซึ่งความขัดแย้งในผลประโยชน์ทางการค้าส่วนตัวได้เช่นเดียวกัน แต่ในกรณีดังกล่าว ไม่ปรากฏขึ้นในสมาชิกกลุ่มวุฒิปกร-รังษีแต่อย่างใด

3. ความสัมพันธ์กันอันเนื่องมาจากการสังกัดกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ

กลุ่มผลประโยชน์ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น เทศบาล เมืองอุทัยธานีนั้น ตามที่ผู้วิจัยเคยกล่าวไว้แล้วว่า มักจะไม่มีวัตถุประสงค์ในทางการเมือง มีวัตถุประสงค์เพียงแค่ว่าเป็นที่รวมของสมาชิกเพื่อพบปะสังสรรค์ และช่วยเหลืองานทางด้านสาธารณกุศลเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตามสมาชิกของกลุ่มคนสำคัญเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองท้องถิ่น ทำให้กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ เหล่านี้หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวในทางการเมืองในบางสถานการณ์ กลุ่มผลประโยชน์ที่มีความสำคัญในขณะนั้น ได้แก่ กลุ่มรวมมิตร กลุ่มเสกสรร กลุ่มบ้านเหนือ และหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี

กลุ่มรวมมิตร สมาชิกของกลุ่มวุฒิปกร-รังษีที่เป็นสมาชิกของกลุ่มรวมมิตร คือ นายวุฒิปกรฯ นายเฉลิมชัยฯ นายวิเชียร(ว) นายบริหารฯ นายสุวัฒน์ฯ นอกจากนี้ นายสมศักดิ์ฯ และนายวิรัตน์ฯ ผู้มีบทบาทเกี่ยวข้องกับกลุ่มวุฒิปกร-รังษี ก็เป็นสมาชิกของกลุ่มนี้เช่นกัน จึงเป็นที่

³⁵ สัมภาษณ์ จ.ส.ต.นัด อินทสิงห์, 2 กรกฎาคม 2533.

สังเกตได้ว่า กลุ่มวุฒิกไกร-รังษี เริ่มต้นขึ้นจากฐานการสนับสนุนจากกลุ่มเสกสรร และปัจจุบันได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มรวมมิตร เป็นสำคัญ

กลุ่มเสกสรร สมาชิกของกลุ่มวุฒิกไกร-รังษี ที่สังกัดกลุ่มเสกสรรด้วยคือ นายวุฒิกไกรฯ นายรังษีฯ นายณรงค์ฯ นายเกษมฯ และนายสุวัฒน์ฯ

กลุ่มบ้านเหนือ มีสมาชิกของกลุ่มวุฒิกไกร-รังษี คือ นายศุภชัยฯ นายณรงค์ฯ นายเกษมฯ และนายนิรินทร์ฯ

หอการค้าจังหวัดอุทัยธานี สมาชิกของกลุ่มวุฒิกไกร-รังษีที่ประกอบอาชีพทางด้านการค้าทั้งหมด จะเป็นสมาชิกของหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี แต่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ กล่าวคือ ดำรงตำแหน่งเป็นคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดฯ ได้แก่ นายเฉลิมชัยฯ นายวิเชียรฯ นายนิรินทร์ฯ นายถวัลย์ฯ นายณรงค์ฯ นายเกษมฯ และนายสุวัฒน์ฯ ส่วนนายสมศักดิ์ฯ ได้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการหอการค้าถึง 2 สมัย³⁶ ขณะที่นายวุฒิกไกรฯ ไม่ค่อยได้เข้าไปมีบทบาทในหอการค้าจังหวัดฯ เท่าใดนัก

ถ้าพิจารณาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ อาจพอทำให้มองเห็นถึงความผูกพันกันของสมาชิกกลุ่มวุฒิกไกร-รังษีในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะภายในหอการค้าจังหวัดฯ ที่เป็นลักษณะหนึ่งในการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกบางส่วนของกลุ่มวุฒิกไกร-รังษีที่มีปัญหาความขัดแย้งกับนายวุฒิกไกรฯ ในภายหลังได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะ ได้ทำการวิเคราะห์ต่อไป

4. ความสัมพันธ์อันเนื่องมาจากถิ่นที่อยู่

ในเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี เป็นที่ทราบกันดีในท้องถิ่นว่า ได้มีการแบ่งเขตและเรียกถิ่นที่อยู่กันอย่างไม่เป็นทางการ เช่น เรียกชาวบ้านที่มถิ่นที่อยู่ตั้งแต่ถนนศรีอุทัยตัดกับถนนณรงค์วีถิ (บริเวณทิศใต้ของเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี) ว่า "พวกบ้านใต้" เรียกชาวบ้านที่มถิ่นที่อยู่ตั้งแต่ถนนศรีอุทัยตัดกับถนนพระยาวิฑูรย์ (บริเวณทิศเหนือของเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี) ว่า "พวกบ้านเหนือ" และเรียกชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณกลางระหว่างทิศเหนือและทิศใต้ของเขตเทศบาลเมืองอุทัยธานี ว่า "พวกตลาด" ในการรวมกลุ่มสมาชิกครั้งนี้ ได้ทำการเลือกสรรสมาชิกที่

³⁶ หอการค้าจังหวัดอุทัยธานี, "บันทึกรายงานการประชุมสมาชิกสามัญหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี," ครั้งที่ 1/2528 เมื่อวันที่ 12 มกราคม 2528, "บันทึกรายงานการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี 2530 ของหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี," เมื่อวันที่ 5 พฤษภาคม 2530 และ "รายนามคณะกรรมการหอการค้าจังหวัดอุทัยธานี ประจำปี 2532-2533" (เอกสารอัดสำเนา).

มีถิ่นที่อยู่กระจายอยู่ตามท้องถิ่นต่าง ๆ เข้ามารวมกันไว้ทั้งหมด จึงทำให้ความล้มเหลวของสมาชิก
 ในลักษณะของถิ่นที่อยู่มีค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพราะเป็นที่ทราบกันดีในท้องถิ่นอีกว่า ตั้งแต่ในอดีตเป็นต้น
 มา ชาวบ้านที่มีถิ่นที่อยู่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นพวกบ้านเหนือ พวกบ้านใต้ หรือพวกตลาดนั้น มัก
 จะมีปัญหาความขัดแย้ง ทะเลาะวิวาทกันอยู่เนือง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบรรดาวัยรุ่นในปัจจุบันก็
 ยังคงมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันอยู่เสมอ ๆ แม้ว่าในหมู่สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี จะไม่ปรากฏ
 เรื่องราวความขัดแย้ง แต่สมาชิกที่มาจากถิ่นที่อยู่เดียวกันก็มีแนวโน้มที่จะเกาะกลุ่มกันอย่างแน่น
 เทนียว และมีความคิดเห็นที่ค่อนข้างจะเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

การวิเคราะห์กลุ่มวุฒิไกร-รังษี

กลุ่มวุฒิไกร-รังษี เป็นกลุ่มทางการเมืองกลุ่มหนึ่งที่เกิดขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ของ
 การจะส่งผู้สมัคร โฆษณานามของกลุ่มสมัคร เข้ารับการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล และต้องการเข้าไป
 บริหารกิจการของเทศบาล หากเป็นฝ่ายที่ชนะการเลือกตั้งได้คะแนนเสียงข้างมากในสภา นั้นเป็น
 การแสดงให้เห็นว่ากลุ่มวุฒิไกร-รังษีต้องการที่จะเข้าไปเสนอแนะความคิดเห็น ความต้องการและ
 ข้อเรียกร้องของประชาชนในขณะเดียวกัน มีความต้องการที่จะเป็นผู้จัดการกับนโยบายสาธารณะ
 ด้วยการจัดตั้งผู้บริหารท้องถิ่นด้วยตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือกลุ่มวุฒิไกร-รังษีต้องการที่จะแสดง
 บทบาทในการแสวงหาอำนาจทางการเมืองในท้องถิ่นเทศบาล พร้อมทั้งการเสนอชื่อบุคคลของกลุ่ม
 เพื่อครอบครองอำนาจอย่างเป็นทางการ ลักษณะต่าง ๆ ดังที่ผู้วิจัยกล่าวมาทั้งหมดนั้นเอากล่าว
 ได้ว่า แท้ที่จริงแล้วกลุ่มวุฒิไกร-รังษีที่กำลังศึกษาอยู่นี้ ได้แสดงกิจกรรมทางการเมืองหรือการทำ
 หน้าที่คล้ายคลึง หรือลอกเลียนแบบมาจากพรรคการเมืองนั่นเอง เพียงแต่กลุ่มวุฒิไกร-รังษียังไม่
 ถูกเรียกเป็นพรรควุฒิไกร-รังษี ก็เพราะยังไม่ได้มีการจัดตั้งและจดทะเบียนเป็นพรรคการเมือง
 จึงไม่สามารถที่จะเรียกได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่แท้จริงได้ นี่ก็คือกลุ่มวุฒิไกร-รังษีอยู่ก้ำกึ่งกัน
 ระหว่างความเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองและความเป็นพรรคการเมือง อย่างไรก็ตาม
 การวิเคราะห์การก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ผู้วิจัยจะนำแนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มมา
 เป็นหลักในการวิเคราะห์

กลุ่มวุฒิไกร-รังษี เป็นกลุ่มทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการรวมตัวของบุคคลจำนวนหนึ่ง
 รวบรวมสมาชิกจัดตั้งขึ้นเป็นองค์กร โดยมีวัตถุประสงค์คัดเลือกบุคคลลงสมัครรับเลือกตั้งในนาม
 ของกลุ่ม และมีเป้าหมายหลักในการที่จะเข้าไปมีอำนาจทางการเมือง ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง
 โดยการจัดตั้งคณะเทศมนตรีบริหารกิจการของเทศบาลตามนโยบายของกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามใน

การรวมตัวเป็นกลุ่มวุฒิไกร-รังษีนั้น อาจกล่าวได้ว่าจะยังมีลักษณะเป็นกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ เพราะขาดการวางแผน ขาดการควบคุมบังคับบัญชา การจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ภายในกลุ่มที่ชัดเจน ตลอดจนไม่มีกฎระเบียบที่จะทำให้สมาชิกของกลุ่มมีวินัยที่ดีได้ นอกจากนี้ลักษณะของการก่อกำเนิดกลุ่มไม่ได้เกิดขึ้นมาจากการมีความเห็นพ้องต้องกัน ในแนวความคิดเห็นทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมแต่อย่างใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นกลุ่มทางการเมืองที่รวมตัวกันขึ้นมาโดยไม่มีอุดมการณ์ร่วมกัน แต่ก่อกำเนิดขึ้นจากการรวมตัวของสมาชิกที่มองเห็นบทบาทและความสำคัญของ หัวหน้ากลุ่ม หรือยึดถือบุคลิกภาพและอำนาจของผู้นำกลุ่มเป็นหลัก ในการมารวมกัน ในขณะเดียวกันก็เล็งเห็นโอกาสที่ตนจะได้รับการเลือกตั้งในการเข้าร่วมร่วมกับกลุ่ม ลักษณะของความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม จึงเป็นลักษณะที่อาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่าง หัวหน้ากลุ่มกับบรรดาสมาชิกของกลุ่ม และระหว่างสมาชิกของกลุ่มด้วยกันเองเท่านั้น ในแง่บทบาทและหน้าที่ของกลุ่มนั้น ก็จะพบว่าค่อนข้างจำกัด กล่าวคือ มีบทบาทในช่วงการหาเสียงเท่านั้น เมื่อผ่านการเลือกตั้งไปแล้ว กลุ่มก็ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ ในนามของกลุ่มอีกต่อไป

กล่าวโดยสรุปแล้ว จะพบว่ากลุ่มวุฒิไกร-รังษี มีลักษณะที่เป็นจุดอ่อนของกลุ่มอยู่ 3 ประการ คือ

- 1) เป็นกลุ่มทางการเมืองที่ขาดความแน่นแฟ้นในการรวมกลุ่ม การเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกโดยส่วนใหญ่เป็นไปอย่างหละหลวมและฉาบฉวย ไม่เป็นทางการ ขาดการควบคุมบังคับบัญชา การจัดแบ่งอำนาจหน้าที่ภายในกลุ่มที่ชัดเจน และกฎระเบียบที่แน่นอน นั้นแสดงให้เห็นได้ว่า แท้ที่จริงแล้ว สมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมกันไม่ค่อยมีความสำคัญเท่าใดนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการกำเนิด การดำเนินงาน และการคงอยู่ของกลุ่มแต่อย่างใด ความสำคัญอยู่ที่บุคคลผู้เป็นผู้นำกลุ่มที่จะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อกิจกรรมของกลุ่มมากที่สุด
- 2) มีลักษณะของการยึดมั่นในบุคคลอยู่เหนือนโยบายหรือหลักการ เป็นกลุ่มทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาโดยไม่มีอุดมการณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง แต่เกิดขึ้นภายใต้ความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก นโยบายของกลุ่มจึงมิใช่เป็นเรื่องสำคัญของการกำเนิดกลุ่ม หรือเป็นแต่เพียงความสำคัญรองลงไปจากตัวบุคคลที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม นั่นก็คือ สมาชิกของกลุ่มมองเห็นบทบาท ความสำคัญ บุคลิกภาพ และอำนาจของผู้นำกลุ่มเป็นหลักในการมารวมตัวกัน ลักษณะดังกล่าวอาจทำให้กลุ่มเล็กลง หรือแตกสลายได้ง่าย ถ้าหากผู้นำที่เป็นหลักนั้นสิ้นชีวิต หรือ

หมดอำนาจไป³⁷ นอกจากนี้ การยึดมั่นผู้นำกลุ่มมากเกินไปทำให้นโยบายและการตัดสินใจของกลุ่ม เป็นเพียงนโยบายและการตัดสินใจของผู้นำกลุ่มเท่านั้น ซึ่งอาจจะไม่สะท้อนความคิดเห็น ความต้องการ และข้อเรียกร้องของประชาชนแต่อย่างใด

3) บทบาทของกลุ่มปรากฏอย่างชัดเจนเฉพาะฤดูกาลหาเสียงเลือกตั้ง ภายหลังจากการเลือกตั้งผ่านไปแล้ว ลักษณะของความเป็นกลุ่มทางการเมืองแทบจะไม่ปรากฏให้เห็นแต่อย่างใด แม้ว่าสมาชิกของกลุ่มจะได้รับการเลือกตั้งครบทั้ง 18 คน การได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีความรู้สึก ว่า กลุ่มไม่มีความจำเป็นอีกต่อไป การประชุมสมาชิกของกลุ่มภายหลังจากการเลือกตั้งแทบไม่มีอีกเลย³⁸ การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองในนามของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ก็ไม่มีปรากฏให้เห็นแต่อย่างใด โดยส่วนใหญ่ การที่สมาชิกของกลุ่มหาคะแนนนิยม และหาความสัมพันธ์จากประชาชนนั้น ก็มีจะกระทำไปในนามของตนเอง ในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาเทศบาลมากกว่าที่จะกระทำในนามของกลุ่ม ทั้งที่กลุ่มต้องมีการหาคะแนนนิยม และหาความสัมพันธ์จากประชาชนทั่วไป ทั้งก่อนและหลังจากการเลือกตั้ง กลุ่มจะมีความเข้มแข็งมากหรือน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการที่กลุ่มจะสามารถขยายแนวคิดและให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการเมือง ซึ่งมุ่งแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้ประชาชนได้รับทราบมากหรือน้อยนั่นเอง ซึ่งลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวไม่ปรากฏให้เห็นในการศึกษา กลุ่มวุฒิไกร-รังษี

หากพิจารณาถึงจุดแข็งของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ก็พอจะสรุปได้ 4 ประการ คือ

1) ก่อกำเนิดขึ้นในขณะที่มีจังหวะทางการเมือง

กล่าวคือ ช่วงระยะเวลาที่กลุ่มวุฒิไกร-รังษี ก่อกำเนิดขึ้นเมานั้น ประชาชนโดยส่วนใหญ่ เริ่มเบื่อหน่ายการบริหารงานของคณะผู้บริหารชุดที่ผ่าน ๆ มาเป็นอย่างมาก³⁹ เพราะไม่ได้สร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นแต่อย่างใด แต่เมื่อนายวุฒิไกรฯ ได้ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรี แม้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาสั้นเพียงไม่กี่เดือน กลับสามารถสร้างผลงานให้เป็นที่ประจักษ์แก่สายตาของประชาชน โดยการใช้งบประมาณเท่าที่ยังคงเหลืออยู่ ปลูกสร้างซ่อมแซม

³⁷ La Palombara and Weiner, editors, Political Parties and Political Development, p.3.

³⁸ สัมภาษณ์นายณรงค์ ด้านพานิช, 20 กรกฎาคม 2533.

³⁹ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย พัฒนาการณ์, 17 กรกฎาคม 2533.

ปรับปรุง ถาวรวัตถุต่างๆ ภายในเขตเทศบาล⁴⁰ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถนนตามซอยต่าง ๆ ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นถนนดิน ถนนลูกรัง ได้ปรับปรุงเป็นถนนคอนกรีต แทบทั้งหมด การลงสมัครเข้ารับ การเลือกตั้ง กลุ่มวุฒิไกร-รังษี จึงมีคะแนนเสียงดีกว่ากลุ่มผู้สมัครอื่น ๆ

2) เป็นกลุ่มที่รวบรวมสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ

สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษีทุกท่าน ล้วนแล้วแต่เป็นบุคคลที่ได้รับการเลือกสรรมาจากหัวหน้ากลุ่ม คือ นายวุฒิไกรฯ แล้วเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่า จะมีการเสนอชื่อจากสมาชิกท่านอื่น ๆ ก็ตาม แต่การตัดสินใจว่า จะรับบุคคลใดเข้าร่วมกลุ่ม ยังคงเป็นอำนาจของหัวหน้ากลุ่ม ในท้ายที่สุด⁴¹ การเลือกสรรบุคคลเข้าเป็นสมาชิกนั้น มีลักษณะเด่นที่ทำให้เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลุ่ม ดังนี้ คือ

2.1) อายุของสมาชิก หากพิจารณาเมื่อวันที่ 28 กรกฎาคม 2528 ซึ่งเป็นวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนั้น ก็จะพบว่า สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ประกอบไปด้วยผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี 9 ท่าน และอายุสูงกว่า 50 ปี 9 ท่าน เช่นเดียวกัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ประกอบไปด้วย คนหนุ่มที่มีความคิดก้าวหน้า ทันสมัย และคนแก่ที่มีความสุขุม รอบคอบ มีประสบการณ์ จำนวนเท่า ๆ กัน การที่สมาชิกของกลุ่มประกอบไปด้วยบุคคลที่เป็นคนหนุ่ม และคนแก่รวมกัน เป็นการแสดงให้เห็นว่า การดำเนินงานของกลุ่มจะมีลักษณะที่มีความก้าวหน้า ทันสมัย ขณะเดียวกันก็ยังคงมีความรอบคอบ และอาศัยประสบการณ์พร้อม ๆ กัน เป็นการสร้างความสันทัดสน และความนิยมจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น

2.2) สมาชิกมีถิ่นที่อยู่กระจายทั่วพื้นที่เขตเทศบาล และต่างก็มีฐานะคะแนนเสียงของตนค่อนข้างกว้างขวางอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังเลือกสรรบุคคลที่มีชื่อเสียงดีในท้องถิ่นมารวมไว้ ซึ่งทำให้เป็นการเพิ่มคะแนนเสียงแก่กลุ่มอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาเฉพาะแต่เพียงบรรดาผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งของทุก ๆ กลุ่มในครั้งนั้นแล้ว ความได้เปรียบหรือเสียเปรียบ คงไม่แตกต่างกันมากนัก ทั้งนี้ เพราะผู้สมัครทุก ๆ ท่านล้วนแล้วแต่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของประชาชน ซึ่งไม่สามารถที่จะเปรียบเทียบได้จากการมองอย่างผิวเผิน ดังนั้นการที่สมาชิกของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ได้รับเลือกเข้าเป็นสมาชิกเทศบาลทั้งหมด จึงมิได้หมายความว่า สมาชิกทุกท่านของกลุ่มจะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ชื่อเสียง ฯลฯ ดีกว่าผู้สมัครที่เป็นสมาชิกของกลุ่มอื่น ๆ แต่อย่างไรใด ผู้วิจัยกลับมองว่า

⁴⁰ สัมภาษณ์นายวิรัตน์ เทพสิริณพ, 16 กรกฎาคม 2533.

⁴¹ สัมภาษณ์นายเฉลิมชัย นิลนารณ์, 17 กรกฎาคม 2533.

แท้ที่จริงแล้วเป็นผลมาจากหัวหน้ากลุ่ม คือ นายวุฒิไกรฯ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สมาชิกของกลุ่มชนะการเลือกตั้งทั้งกลุ่มมากกว่า ซึ่งสมาชิกของกลุ่มเองต่างก็ยอมรับความรู้สึกดังกล่าวแทบทุกท่าน⁴²

ทั้งจุดอ่อนและจุดแข็งของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ทำให้ผู้วิจัยค้นพบประเด็นสำคัญประการหนึ่งว่า นั่นก็คือ หัวหน้ากลุ่มเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังลักษณะต่าง ๆ ดังกล่าวของกลุ่มแทบทั้งสิ้น การที่หัวหน้ากลุ่มแสดงบทบาทของตนให้มีความสำคัญต่อกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมสมาชิกของกลุ่ม เป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งหมดแก่กลุ่ม ในขณะที่สมาชิกของกลุ่มโดยส่วนใหญ่ให้การยอมรับนั้นท้ายที่สุดแล้ว ไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อกลุ่มในภาพรวม เพราะทำให้มองดูแล้วเหมือนกับว่า กลุ่มดำรงอยู่ได้ก็เพราะหัวหน้ากลุ่มเพียงผู้เดียว การที่สมาชิกของกลุ่มให้การยอมรับหัวหน้ากลุ่มนั้น ก็เป็นเพราะหัวหน้ากลุ่มให้ผลประโยชน์แก่ตน เป็นต้นว่า ออกค่าใช้จ่ายในการหาเสียงเลือกตั้งให้ ทำให้ตนได้รับการเลือกตั้ง (หรือแม้แต่เรื่องที่ผู้วิจัยยังไม่เคยกล่าวถึงเลย คือ การรับญาติพี่น้องของสมาชิกกลุ่ม เข้าทำงานในเทศบาลในตำแหน่งต่าง ๆ) แต่ปัญหาที่มีอยู่ว่า สมาชิกบางท่านไม่ได้มองเห็นเช่นเดียวกับสมาชิกโดยส่วนใหญ่ กลับมองว่า ตนเองก็มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าหัวหน้ากลุ่ม หากแต่เป็นการอาศัยซึ่งกันและกันให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางการเมืองมากกว่า ดังเห็นกลุ่มจึงไม่ใช่ของหัวหน้ากลุ่มเพียงผู้เดียว หัวหน้ากลุ่มไม่สมควรที่จะมีอำนาจสิทธิขาดภายในกลุ่ม และแม้กระทั่งในการบริหารกิจการของเทศบาล อย่างที่หัวหน้ากลุ่มมีความต้องการ สภาแห่งปัญหาดังกล่าวเป็นประเด็นที่ผู้วิจัยจะได้ศึกษาวิเคราะห์ให้เห็นในบทต่อไป

การศึกษาถึงลักษณะการก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร-รังษี นั้น เมื่อวิเคราะห์ถึงกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่นของเทศบาลเมืองอุทัยธานี ก็จะพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

1) กลุ่มต่าง ๆ ที่มีการจัดตั้งรวมตัวกันขึ้นมา ในท้องถิ่นนั้นมีลักษณะ เป็นกลุ่มทางสังคมแต่เดิม เช่น กลุ่มเสกสรร กลุ่มรวมมิตร กลุ่มมิตรสัมพันธ์ กลุ่มบ้านเหนือ ฯลฯ ไม่ใช่กลุ่มทางการเมืองที่แท้จริง แต่ภายหลังมีส่วนเข้าไปเกี่ยวข้องกับกลุ่มทางการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสมาชิกของกลุ่มทางสังคมต่าง ๆ เหล่านั้น เข้าไปเป็นสมาชิกของกลุ่มทางการเมือง

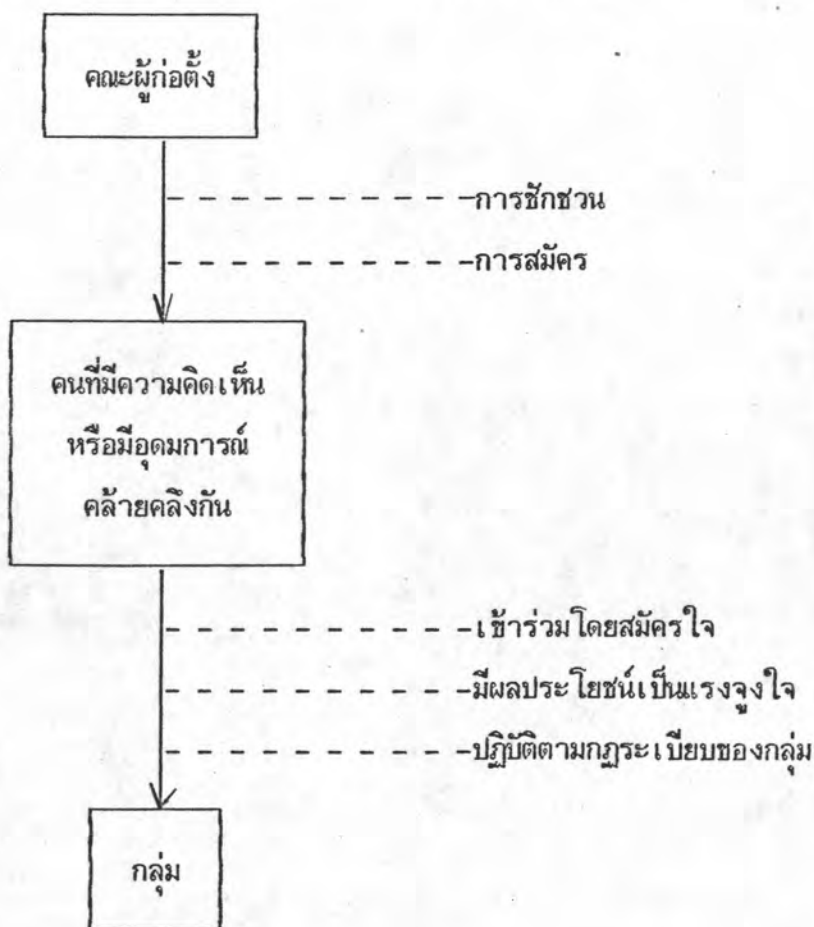
2) กลุ่มต่าง ๆ ที่เป็นกลุ่มทางสังคม ก็ยังไม่อาจเรียกได้ว่าเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างแท้จริง ยกเว้น หอการค้าจังหวัด ซึ่งเรียกว่า กลุ่มผลประโยชน์ได้

⁴² จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาลเมืองอุทัยธานี เป็นรายบุคคล.

3) การก่อกำเนิดกลุ่มวิโกร-รังษี นั้น เป็นการรวมกลุ่มทางการเมืองเพื่อดำเนินกิจกรรมทางการเมือง โดยที่กลุ่มถูกใช้เป็นเครื่องมือในการหาเสียงเลือกตั้ง เมื่อการเลือกตั้งผ่านพ้นไปแล้ว กิจกรรมทางการเมืองของกลุ่มก็จะสิ้นสุดลงตามไปด้วย กลุ่มทางการเมืองอื่น ๆ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กลุ่มทางการเมืองทุกกลุ่มจะมีบทบาทในการแสดงกิจกรรมทางการเมืองเฉพาะช่วงก่อนหน้าและขณะที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น เมื่อการเลือกตั้งผ่านพ้นไป กลุ่มทางการเมืองทั้งที่ชนะหรือแพ้ในการเลือกตั้ง ก็จะไม่แสดงบทบาททางการเมืองในนามของกลุ่มให้เป็นที่ประจักษ์แต่อย่างใด การที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า สมาชิกของกลุ่มมิได้ยึดถือหลักการของกลุ่มเป็นเครื่องยึดเหนี่ยว แต่กลับยึดถือตัวบุคคลเป็นสำคัญ นั่นก็คือ ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม ในขณะที่เดียวกันสมาชิกยังเล็งเห็นถึงผลประโยชน์ทางการเมืองที่ตนอาจจะได้รับการจัดสรรจากหัวหน้ากลุ่มอีกด้วย ซึ่งทำให้สมาชิกยังคงทำงานร่วมกันต่อไปได้ ตราบใดก็ตามที่ยังคงเห็นว่าตนได้รับผลประโยชน์ เป็นที่พึงพอใจ

กรอบทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้หยิบยกนำมาเพื่อวิเคราะห์ถึงการรวมตัวขึ้นเป็นกลุ่มตามที่ได้เคยกล่าวไว้แล้วในบทที่ 2 นั้น อาจพอสรุปได้เป็นแผนภาพ ดังนี้คือ

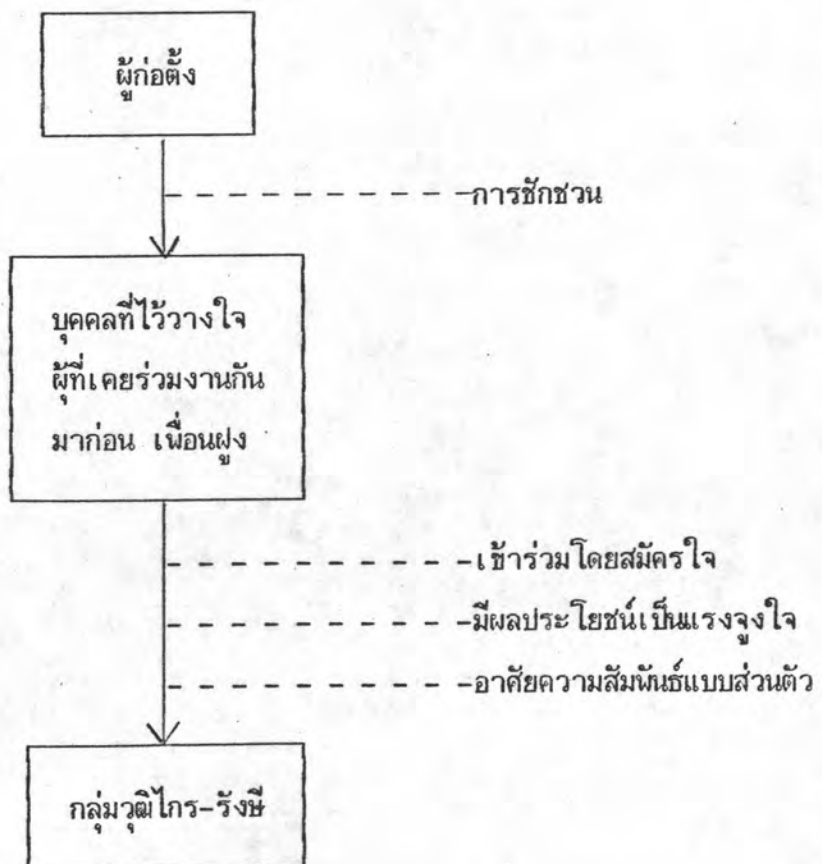
แผนภาพที่ 4.1 แสดงตัวแบบการรวมตัวเป็นกลุ่มโดยทั่วไป

จากแผนภาพนี้ อธิบายได้ว่า การก่อกำเนิดกลุ่มใด ๆ ก็ตาม เริ่มแรกที่เดิยวั้นจำเป็นอย่างยั้งที่จะต้องมืผู้ดำเนินการก่อตั้ง อาจจะเป็นบุคคลจำนวนน้อยหรือมากก็ได้ เป็นผูริเริ่มที่จะรวบรวมสมาชิกอื่น ๆ ให้เข้ามารวมกลุ่มกัน การรวบรวมสมาชิกก็โดยการชักชวนบุคคลอื่น ๆ ที่มีแนวความคิดเห็น อุดมการณ์ หรือจุดมุ่งหมายที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันให้เข้ามารวมตัวกัน ทั้งนี้สมาชิกบุคคลอื่น ๆ จะต้องมีกรเข้าร่วมด้วยความสมัครใจ แม้ว่าอาจมีผลประโยชน์บางอย่างเป็นแรงจูงใจ เช่น เงิน เกียรติยศ การได้สังสรรค์ การมีเพื่อนฝูง เป็นต้น แต่ที่สำคัญที่สุดคือ การได้รับความพึงพอใจในด้านอุดมการณ์ การเข้าร่วมกลุ่มจะต้องยึดมั่นและปฏิบัติตามระเบียบกฎเกณฑ์ของกลุ่มที่ถูกกำหนดเอาไว้แล้ว กลุ่มที่เกิดขึ้นในลักษณะดังกล่าวจึงจะเป็นกลุ่มที่มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรมในทางการเมือง

แต่สำหรับกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ที่ผู้วิจัยทำการศึกษานั้น อาจสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้ คือ

แผนภาพที่ 4.2 แสดงตัวแบบการรวมตัวเป็นกลุ่มวุฒิไกร-รังษี

แผนภาพที่ 4.2 อธิบายได้ว่า กลุ่มวุฒิไกร-รังษี ก่อกำเนิดขึ้นโดยมีผู้ก่อตั้งคนหนึ่ง คือ นายวุฒิไกรฯ ทำการชักชวนบุคคลเข้ามาร่วมกับกลุ่ม บุคคลที่ถูกชักชวนเข้ามาร่วมกับกลุ่มนี้เป็นผู้ที่นายวุฒิไกรฯ เล็งเห็นว่าสามารถไว้วางใจได้ ได้แก่ พรรคพวก เพื่อนฝูง หรือผู้ที่เคยทำงานร่วมกันมาก่อน สมาชิกของกลุ่มที่เข้าร่วมอาจมองเห็นถึงผลประโยชน์บางอย่าง เช่น เงิน ชื่อเสียง เกียรติยศ ฯลฯ แต่ก็ไม่ได้สนใจถึงนโยบายหรืออุดมการณ์ของกลุ่มแต่อย่างใด แม้ว่า จะเข้าร่วมกับกลุ่มโดยความสมัครใจ แต่ก็ยึดรูปแบบของความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างตนกับผู้ก่อตั้งกลุ่ม หรือ นายวุฒิไกรฯ เป็นสำคัญ

หากเปรียบเทียบกันระหว่างการก่อกำเนิดกลุ่มตามกรอบทฤษฎี (แผนภาพที่ 4.1) กับการก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร-รังษี (แผนภาพที่ 4.2) ก็จะพบว่า ค่อนข้างจะมีความแตกต่างกันในสาระสำคัญอยู่มาก โดยเฉพาะ สมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มของกลุ่มวุฒิไกร-รังษี นั้น มิใช่เป็นบุคคลที่มีแนวความคิดเห็น หรืออุดมการณ์ร่วมกันอย่างแท้จริง แต่เป็นเพียงผู้ที่นายวุฒิไกรฯ ให้ความไว้วางใจและชักชวนมาเข้าร่วมเท่านั้น โดยสมาชิกของกลุ่มมุ่งหวังเพียงผลประโยชน์บางประการที่อาจจะได้รับจากการเข้าร่วมกับกลุ่ม ทำให้ความผูกพันของสมาชิกกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ไม่มีแนวความคิด หรือ อุดมการณ์ของกลุ่ม เป็นเครื่องยึดเหนี่ยว และขาดกฎระเบียบที่แน่นอน การมีความสัมพันธ์แบบส่วนตัวระหว่างนายวุฒิไกรฯ กับสมาชิก เป็นผลทำให้สมาชิกมองเห็นแต่เพียงความสำคัญของนายวุฒิไกรฯ เท่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ลักษณะของการก่อกำเนิดกลุ่มวุฒิไกร-รังษี ในลักษณะดังกล่าวนี้ จะทำให้กลุ่มประสบกับปัญหาของความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นได้โดยง่าย จนในที่สุดส่งผลกระทบต่อการดำรงอยู่ของกลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยจะได้ทำการศึกษาต่อไป